

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
CENTRUM INFORMATIZACE A VÝPOČETNÍ TECHNIKY

Informační Bulletin
CIV

První krůčky

po výpočetním prostředí ZČU

3

Srpen 2005

— kapesní vydání —

Příspěvky uvedené v bulletinu jsou dílem kolektivu autorů CIV.
Publikace neprošla jazykovou ani grafickou úpravou.

Redakční rada: T. Kotouč, J. Sitera a J. Valdman

Sazba písmem Bookman v systému $\text{\LaTeX}2_{\epsilon}$.

Druhé aktualizované vydání, náklad 4300 výtisků.
Vydala Západočeská univerzita v Plzni.

Copyright © Centrum informatizace a výpočetní techniky, 2005.

ISBN 80-7043-394-9

OBSAH

1	Co dostáváte do ruky	6
1.1	Centrum informatizace a výpočetní techniky . . .	6
2	Jednotný identifikační systém	9
2.1	Informace o JIS kartách	9
2.2	Kontakty	9
3	Jak získat konto na síti WEBnet	10
3.1	Registrace studentského konta	10
3.2	Standardní přístupová oprávnění	14
3.3	Problémy s kontem	15
3.4	Pravidla používání sítě WEBnet	15
3.5	Provozní řád veřejných počítačových učeben CIV	21
4	Počítačová síť WEBnet	23
4.1	WEBnet – síťová topologie a použité technologie .	23
4.1.1	Připojení do Internetu	25
4.1.2	Nabízené služby	25
4.2	CESNET2– národní výzkumná páteřní síť	26
4.2.1	Topologie	26
4.2.2	Výzkumné projekty	26
4.3	Připojení studentských notebooků	27
4.3.1	Oprávnění uživatelé	28
4.3.2	Kde je možné se připojit?	28
4.3.3	Bezdrátová připojení – WiFi	29
4.3.4	Pevná připojení – Ethernet	30
4.3.5	Pravidla připojení	31
4.4	Kolejní síť	31
4.4.1	Stav kolejních sítí	31
4.4.2	Připojení koleji k síti WEBnet	32
4.4.3	Zakázané porty	33

4.4.4	Chci se připojit	33
4.4.5	Správci kolejných sítí	34
4.4.6	Když mám problém	34
4.4.7	Podmínky užívání připojení	34
4.5	Provozní řád pro připojování mobilních zařízení uživatelů do sítě WEBnet	35
4.6	Provozní řád kolejných sítí ZČU	36
5	Služby výpočetního prostředí ZČU	40
5.1	Projekt ORION	40
5.2	Hlavní poskytované služby	41
5.2.1	Jednotná autentizace	41
5.2.2	Elektronická pošta (e-mail)	42
5.2.3	Sdílený diskový prostor	44
5.2.4	Publikování informací na WWW	44
5.2.5	Tiskové služby	45
5.3	Další služby	45
5.4	Odkud mohu služeb využívat	46
5.5	Počítačové učebny ve správě CIV	48
5.6	Kde hledat pomoc	48
6	HelpDesk CIV	49
6.1	Základní informace	49
6.2	Jak HelpDesk kontaktovat	49
6.3	Služby HelpDesku	50
6.3.1	Manipulace s konty	50
6.3.2	Změna hesla	51
6.3.3	Tiskové služby	51
6.3.4	Služba HELPS	52
6.4	System Request Tracker — RT	53
6.5	Často řešené problémy	54
6.6	Další zdroje informací	55
7	Počítače a studium — IS/STAG	56
7.1	Harmonogram akademického roku	56
7.2	Uživatelské rozhraní IS/STAG	57
7.2.1	Zápis na zkoušku v IS/STAG	58
7.2.2	Předzápis	59
7.2.3	Vizualizace studijního plánu	60
7.2.4	Technické informace	60

7.3	Hodnocení kvality výuky	61
7.4	Portál ZČU a IS/STAG	62
7.5	Seznámení s IS/STAG – sborník CIV	62
8	Univerzitní knihovna	63
8.1	Co vám knihovna nabízí	63
8.2	Jak využívat služeb knihovny	64
8.3	Jaké knihy najdete v knihovním fondu	64
8.4	Rezervace a prodlužování výpůjček po Internetu .	64
8.5	Kontakty a otevírací doba	65
8.6	Kde hledat pomoc	66
8.7	Nejčastější dotazy	67
9	Plánky	69

CO DOSTÁVÁTE DO RUKY

VÁŽENÝ STUDENTE,

vydání Bulletinu CIV, které držíte v ruce, je určeno především pro studenty prvních ročníků. Jako takový pravděpodobně vůbec netušíte, co je to CIV, jak získáte přístup k počítačům, co je to JIS karta a k čemu vlastně je, a nerozumíte spoustě dalších pojmů a informací, které vás zaplavují. . . Tato útlá příručka vám pomůže v orientaci a má být vaším pomocníkem v proniknutí do zaběhnutých postupů a zvyklostí. Dozvíte se v ní nejen význam používaných pojmů i zkratk, ale hlavně o službách, které jsou vám k dispozici.

Není nutné ji číst celou, používejte ji spíše jako pomůcku k vyřešení stávajícího problému. Na protější straně najdete schematické znázornění návaznosti jednotlivých postupů, které musíte provést, abyste se stali plnohodnotnými studenty univerzity. Snad vám k tomu pomůže i tato publikace.

1.1 CENTRUM INFORMATIZACE A VÝPOČETNÍ TECHNIKY

CIV — Centrum informatizace a výpočetní techniky — je útvar s celouniverzitní působností, který má na starost většinu záležitostí kolem výpočetní techniky a informačních technologií, jak už ostatně vyplývá z jeho názvu. Pokud budeme chtít být přesní, budeme citovat z organizačního řádu:

Posláním CIV je rozvoj technické základny ZČU v oblastech IT a IS a s tím spojené poskytování informačních služeb pro potřeby pracovišť ZČU, zejména v oblastech pedagogické, vědeckovýzkumné, studijní, řídicí a správní činnosti.

Zanechme přesných definic a pokusme se jednoduše popsat, k čemu vám může být CIV dobrý. Malému vysvětlování dalších zkratk se ale na úvod stejně nevyhneme.

Centrum informatizace a výpočetní techniky se dělí na tři hlavní oddělení :

- **LPS** — Laboratoř počítačových systémů,
- **SIS** — Středisko informačního systému,
- **SPS** — Středisko provozu a služeb.

Tato oddělení se ještě dále dělí, ale to vás už zřejmě nezajímá a také nemusí. Zde zmíníme pouze ta oddělení CIV, se kterými přijdete přímo do styku během svého studia.

HelpDesk — uživatelská podpora

HelpDesk tvoří styčný bod mezi uživateli a CIV. Z pohledu studenta zajišťuje hlavně výdej JIS karet (a další operace s nimi), manipulaci s kontem Orion a provoz počítačových učeben.

Pracovníci HelpDesku vám pomohou řešit problémy a poradí vám nebo zprostředkují kontakt na další pracovníky CIV. HelpDesk je vás nejdůležitější a nejviditelnější kontakt na CIV. Podrobněji se o něm zmiňujeme v kapitole 6 na straně 49, kterou si určitě přečtete.

LPS — Laboratoř počítačových systémů

LPS bdí nad celou univerzitní sítí WEBnet (název vznikl z anglického názvu univerzity *University of West Bohemia*), zajišťuje chod sítě, software na učebnách a na centrálních serverech, elektronickou poštu a další a další služby. Pokud nechcete přijít do konfliktu s lidmi z LPS, podrobně si přečtete *Pravidla používání sítě WEBnet* na straně 15. A pokud nenaleznete chvíli na jejich přečtení, mějte stále na paměti, že pracujete v akademické síti, kterou byste měli používat pouze pro účely vzdělávání a výzkumu.

PIS — Projekce informačních systémů

Lidé z oddělení PIS vytvořili informační systém studijní agendy IS/STAG, zajišťují jeho provoz a vytvářejí pro něj nové aplikace. Kreditní systém studia by byl těžko realizovatelný bez podpory kvalitního informačního systému a vy již brzy přijdete do styku z řadou jeho aplikací jako je předzápis, zápis na zkoušky, evaluační systém a podobně.

Během svého studia budete kromě prostředků a zařízení ve správě CIV pravděpodobně využívat i výpočetní prostředky dalších útvarů, typicky kateder nebo fakult. V takovém případě budete potřebovat ještě další informace, jež nejsou obsaženy v tomto sborníku, a které vám poskytne lokální správce výpočetní techniky na katedře nebo fakultě. Máte-li zájem vědět, jaké služby zajišťuje CIV v celouniverzitním měřítku, navštivte příležitostně stránky <http://sluzby.civ.zcu.cz>

Výpočetní technika a informační technologie jsou oblasti, které vás budou provázet na každém kroku vašeho studia. Vybavení univerzity a technická úroveň výpočetní techniky na univerzitě je ve většině případů nadstandardní a na výši. Pracovníci CIV udělají vše pro to, abyste byli spokojeni a mohli používat služby univerzitní sítě tak, aby vám pomáhaly a zbytečně nezatěžovaly.

Váš CIV

JEDNOTNÝ IDENTIFIKAČNÍ SYSTÉM

Tato příručka se vám dostává do rukou s vaší novou JIS kartou, takže první část zahájení studia již máte úspěšně za sebou.

2.1 INFORMACE O JIS KARTÁCH

Se svojí novou JIS kartou jste dostal(a) základní informace v tištěné podobě, nicméně veškeré informace o JIS naleznete vždy v aktuální podobě jako součást dokumentace HelpDesku CIV na adrese

<http://support.zcu.cz/jis>

Jsou zde kontaktní informace, návody na řešení zvláštních situací a podobně. Pro úplnost zde zmíníme ještě adresu

<http://jis.zcu.cz>

na které jste možná žádal(a) o kartu a sledoval(a) stav výroby své JIS karty. Tento web již nadále nebudete potřebovat.

2.2 KONTAKTY

Manipulaci s JIS kartami (výdej, vracení, ztráty, poškození, kauce...) a komunikaci s jejich uživateli zajišťuje administrátor JIS, který od akademického roku 2005/2006 působí přímo v rámci HelpDesku CIV. Podrobnosti viz kapitola 6 na straně 49.

Přístupy do objektů a učeben zařizuje vždy jejich vlastník nebo správce, na kterého se obračete se svými požadavky.

JAK ZÍSKAT KONTO NA SÍTI WEBNET

Právo a povinnost zřídit si konto v síti WEBnet mají *všichni* studenti.

Pouze studenti s řádně registrovaným kontem mohou využívat služeb sítě WEBnet. Mimo přístupu k Internetu, SW zdrojům, výpočetním prostředkům a serverům získá každý student standardně e-mailovou schránku o velikosti 20MB a uživatelský diskový prostor o velikosti 30MB. Tyto kvóty lze individuálně navyšovat.

3.1 REGISTRACE STUDENTSKÉHO KONTA

Konto si registruje každý student sám. Vlastní procedura vytvoření konta probíhá následovně:

1. Běžným způsobem si vyzvednete vaši *identifikační kartu* JIS na určeném místě. Na smlouvě bude m.j. uvedeno vaše osobní identifikační číslo (označované „Orion-ID“ nebo „ZCU-ID“) a současně dostanete další informace. Všechny přiložené materiály si *důkladně* prostudujte *před* započítím vlastní registrace!

Vaše identifikační číslo je *tajné* a budete jej potřebovat pouze při registraci konta. V případě jeho vyžezení se vystavujete nebezpečí, že vaše konto bude využívat jiný student!

2. Vyhledejte kteroukoli veřejnou učebnu označenou nápisem **Registrace kont**,¹ podrobně si prostudujte zde dostupné materiály a vyberte si libovolný neobsazený počítač.

Pokud není uvedeno jinak, je možné provádět registraci konta *kdykoliv, kromě doby od 21.00 do 06.00 hodin*.

¹prakticky všechny učebny CIV; pouze pro registraci jsou speciálně vyhrazeny učebny UI202 a HJ301

Učebny s označením *Registrace kont* jsou rezervovány *výhradně* pro registraci kont a máte právo požadovat na komkoli uvolnění pracovního místa, pokud zde neprovádí registraci svého konta.

3. Pokud je již počítač nabootován do prostředí ORION LINUX a je zobrazena výzva správce přihlášení Gnome (viz. obrázek 3.1), přeskočte následující bod a pokračujte přihlášením do registračního programu.

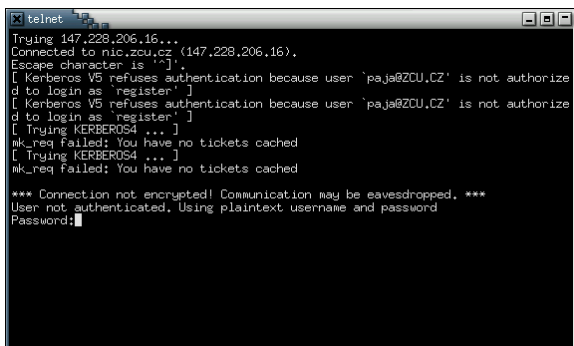

Obrázek 3.1: Přihlašovací okno pro registraci

4. Pokud není počítač připraven stiskněte tlačítko *Reset* a po nabootování stroje zvolte z nabídkového menu *Orion Linux* (obrázek 3.2).
Vyčkejte dokud počítač nenastartuje a zobrazí přihlašovací okno. (obrázek 3.1)
5. Napište do kolonky *Uživatel:* **registrace**, čímž se přihlásíte jako uživatel *registrace*. Druhou kolonku *Password:* nevyplňujte, pouze stiskněte klávesu **Enter**. Spustí se registrační program, kde je nutné ještě jednou potvrdit výzvu *Password:* stisknutím **Enter**. (obrázek 3.3)

Obrázek 3.2: Startovací nabídka počítačů v učebnách CIV

Obrázek 3.3: Tuto obrazovku pouze potvrďte klávesou Enter

Nyní jste v registračním programu. *Pozorně* čtete informace v horní části obrazovky a řiďte se jimi:

1. Vyplňte své jméno, příjmení a Orion-ID² (Orion-ID získáte společně s kartkou JIS). Nalezl-li vás počítač v databázi, je vše v pořádku a můžete pokračovat volbou uživatelského jména a hesla. Při zadávání jména, příjmení a dalších údajů do registračního programu **nepoužívejte písmena s háčky a čárkami**, ale pište „cesky“. Objeví-li se chyba Nebyl jste nalezen v databázi. zkontrolujte ještě jednou zadané údaje, zejména správnost Orion-ID. Pokuste se registrovat ještě jednou a pokud opět neuspějete, kontaktujte operátorskou službu.
2. Zvolte uvážlivě³ své uživatelské jméno. Vámi zvolené uživatelské jméno (login) vás bude reprezentovat v *celém počítačovém světě* po dobu vašeho působení na ZČU. Doporučujeme použít uživatelské jméno, které vám systém sám nabídne (tj. první písmeno křestního jména a dalších maximálně sedm znaků z příjmení). Je-li takové jméno již obsazeno, můžete připojit číslici. **Maximální délka uživatelského jména je 8 znaků.**

Zvolený login je součástí vaší e-mailové adresy na ZČU (více viz 5.2.2).

3. Zadejte uživatelské heslo (password), které bude sloužit k prokázání vaší totožnosti v rámci univerzitní počítačové sítě WEBnet a výpočetního prostředí ORION (viz 3.2). Toto heslo jste *povinni* zachovat v naprosté tajnosti. V opačném případě porušujete jedno ze základních pravidel pro práci na síti WEBnet, čímž se vystavujete nebezpečí disciplinárního postihu, který může vést až k vyloučení ze studia.

Heslo musí obsahovat alespoň 6 znaků ze dvou různých souborů znaků: malá písmena, velká písmena, číslice, interpunkční znaménka, ostatní znaky.

²v registračním programu označované ZCU ID

³Uživatelské jméno nelze změnit. Mnozí studenti až později po letech litují, jakou rádobu vtipnou hloupost si při registraci zvolili. Rozmyslete si předem několik variant uživatelského jména.

Nevolte si snadno odhalitelné heslo (jméno přítele, přítelkyně, psa, . . .), neboť tím riskujete, že ostatní uživatelé sítě budou zneužívat vaše konto (pracovat s vašimi soubory nebo poštou, měnit vám rezervace, zapisovat vás na zkoušky). Na druhou stranu není vhodné volit heslo ani obtížně zapamatovatelné.

4. Na otázku registračního programu Chcete zaregistrovat vaše konto také pro unixový svět? odpovězte **ano**.
5. Úspěšně provedenou registrací stvrzujete znalost a následné dodržování zásad specifikovaných v dokumentu „Pravidla používání sítě WEBnet“ — viz strana 15.

Budete-li mít v průběhu své registrace jakékoli problémy, obraťte se s dotazem na operátory registračního místa, či jimi určené zástupce (služba HELPS).

V žádném případě *neodcházejte* od počítače s již započatou registrací!! Tím se vystavujete nebezpečí, že jiný student využije vaše registrační údaje!

Pokud nejste schopni registraci konta z nějakého důvodu dokončit, ukončete registrační program kombinací kláves Ctrl-C, nebo v krajním případě tlačítkem Reset.

! Pokud registrace proběhla úspěšně, bude vaše konto automaticky vytvořeno v průběhu 36 hodin.

3.2 STANDARDNÍ PŘÍSTUPOVÁ OPRÁVNĚNÍ

Zřízením konta získáte automaticky přístup k elektronické poště, svému domácímu adresáři na AFS, tiskárnám, k mnoha aplikacím a informačním systémům vyžadujícím autentizovaného uživatele a také na *uživatelský* server `eryx.zcu.cz`.⁴

Svým jménem/heslem se budete prokazovat během studia i na mnoha jiných místech napojených na jednotnou autentizaci ORION při čerpání různých doplňkových služeb.

⁴fyzicky se jedná o čtyři samostatné stroje `eryx1` až `eryx4`

Informační prostředí univerzity je poměrně rozsáhlé (jsou zde například dvě stovky webových serverů nabízejících informace), vhodné startovní místo pro první průzkumy naleznete na adrese

```
http://seznam.zcu.cz
```

Podrobnější informace o přístupu k jednotlivým serverům budou prezentovány na seminářích CIV-LPS, v informačních bulletiních CIV a na WWW stránkách univerzity, resp.:

3.3 PROBLÉMY S KONTEM

V případě problémů se svým kontem se obraťte na adresu `operator@service.zcu.cz`, nebo na HelpDesk CIV (viz kapitola 6). Před kontaktováním HelpDesku si nejprve prostudujte nejčastější problémy s kontem a způsob jejich odstranění v této kapitole.

3.4 PRAVIDLA POUŽÍVÁNÍ SÍŤE WEBNET

Tento text je opisem směrnice rektora č. 8R/98, který v původní podobě můžete získat z webu <http://legislativa.zcu.cz>

I. ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

1. Tato směrnice definuje závazná pravidla pro používání akademické počítačové sítě Západočeské univerzity – WEBnet. Vztahuje se na všechny uživatele sítě WEBnet a počítačů nebo obdobných zařízení, která jsou k počítačové síti nebo jejím počítačům připojena.
2. Pod pojmem síť se v tomto dokumentu rozumí souhrn technického a programového vybavení centrálně spravovaných celouniverzitních výpočetních systémů, k nim připojených výpočetních prostředků a sítí jednotlivých pracovišť ZČU (fakult, kateder, ústavů apod.) a všech prostředků pro vzájemné propojení těchto systémů.

3. Uživatelem sítě se v tomto dokumentu rozumí každý, kdo přímo užívá počítačovou síť a zařízení k ní připojená.
4. Správcem sítě (resp. její části), serveru nebo počítačové učebny (laboratoře) se v tomto dokumentu rozumí pracoviště ZČU, které má síť, server nebo učebnu ve správě.
5. Centrální správu sítě zabezpečuje Laboratoř počítačových systémů CIV (dále jen LPS), která odpovídá za provoz celouniverzitní páteřní sítě a funkčnost připojení jednotlivých pracovišť, za provoz centrálních síťových služeb a celouniverzitních počítačových učeben.
6. Administrátorem se v tomto dokumentu rozumí osoba, která je správcem konkrétního výpočetního systému pověřena k výkonu činnosti souvisejících se systémovou správou a údržbou svěřeného systému.

II. PRÁVO NA UŽIVATELSKÉ KONTO

1. Zaměstnanci ZČU získávají přístup k centrálně spravovaným prostředkům sítě na základě žádosti vedoucího pracoviště podané na registračním místě CIV. Vedoucí pracoviště je povinen oznámit LPS ukončení působení pracovníka na pracovišti, aby mohla být tato konta zrušena.
2. Studenti ZČU získávají nárok na přístupová práva k síti WEBnet zápisem ke studiu na ZČU. Studenti si vytvářejí svá uživatelská konta osobně automatickou registrací. Tato konta jsou vytvářena na dobu celého studia.
3. Přístupová práva k centrálně spravovaným specializovaným serverům přidělují administrátoři těchto serverů na základě požadavků odborných pracovišť a kapacitních možností.
4. Vytváření uživatelských kont na serverech spravovaných jednotlivými pracovišti je v kompetenci těchto pracovišť. Pracoviště jsou povinna dodržovat jednotná uživatelská jména platná v síti WEBnet a společné zásady administrace.

5. Využívání centrálně spravovaných prostředků sítě WEBnet zaměstnanci (resp. studenty) jiných organizací je možné pouze v rámci smluvní vědecko-výzkumné spolupráce registrované u prorektora pro vědeckou činnost.

III. ZÁKLADNÍ POVINNOSTI UŽIVATELŮ

1. Každý uživatel je povinen seznámit se způsobem používání sítě před prvním přístupem k síti. V odůvodněných případech mají pracovníci z pracovišť pověřených správou sítě právo přezkoušet tyto znalosti.
2. Při práci v počítačových učebnách (resp. laboratořích) je uživatel povinen dodržovat *Provozní řád učebny (laboratoře)*. Tento řád vydává správce učebny (laboratoře).
3. V těch počítačových učebnách, jejichž počítače jsou rozvrhovány pomocí rezervačního systému, jsou uživatelé povinni tyto rezervace respektovat. Omezování uživatele, který má počítač řádně zarezervován, může být důvodem k dočasnému odebrání uživatelských práv toho uživatele, jenž rezervaci nerespektoval.
4. Při práci v počítačových učebnách je uživatel na požádání oprávněné osoby (operátorské služby, administrátorů, pracovníků správce) povinen prokázat hodnověrným dokladem svoji totožnost (identifikační kartou ZČU, indexem, občanským průkazem, cestovním pasem).
5. Uživatel je vždy povinen respektovat pokyny oprávněných osob (operátorské služby, administrátorů, pracovníků správce).
6. Každý uživatel smí používat prostředky sítě jen v rámci své pracovní náplně ve studijní, vědecko-výzkumné, administrativní nebo hospodářské činnosti v rámci ZČU.
 - (a) Studentům je zakázáno využívat síť k jakýmkoli komerčním účelům kromě prací, které jsou konány pro pracoviště Západočeské univerzity a jsou v souladu se zásadami komerčního využití sítě univerzitními pracovišti.
 - (b) Pracoviště Západočeské univerzity mohou používat síť pro komerční účely po dohodě s ředitelem CIV a kvestorem

v souladu s licenčními podmínkami a *Směrnicemi pro hospodářskou činnost na ZČU*.

(c) Je zakázáno zpřístupňovat služby Internetu (např. aktivní přístup, vystavení WWW stránek, ...) fyzickým a právnickým osobám nebo ostatním subjektům, které nemají uzavřenou smlouvu s poskytovatelem (CESNET, z.s.p.o.).

7. Přístup do vyšších počítačových sítí, který je prostřednictvím sítě WEBnet zprostředkován, je umožněn pouze pro studijní a vědeckovýzkumné účely. Při přístupu k informačním zdrojům je nutno striktně dodržovat pravidla chování platná na hostitelském počítači.
8. Při práci v síti je především zakázáno:
 - (a) Připojování dalších počítačů do sítě a jejich přemísťování bez schválení správce sítě.
 - (b) Instalovat bez schválení administrátorů sítě takové programové vybavení, které by neúměrně zvyšovalo zatížení sítě a serverů.
 - (c) Šířit a instalovat na síti takové programové vybavení a dat, k nimž nevykonává uživatel vlastnická práva, resp. práva užívání.
 - (d) Neautorizované kopírování a šíření jakékoli (i části) programového vybavení nebo dat, k nimž vykonává univerzita vlastnická práva, resp. práva užívání.
 - (e) Neautorizovaná modifikace programů, dat nebo technického vybavení v majetku či užívání univerzity (např. taková změna konfigurace počítače nebo terminálu, která by měla vliv na provoz sítě).
 - (f) Poškození nebo ničení počítačových prostředků (počítačů, programového vybavení, komunikačních linek).
 - (g) Zneužívání nedbalosti jiných uživatelů (např. opomenutí odhlášení, nevhodná ochrana souborů) k přístupu pod cizí identitou, resp. k cizím datům.
 - (h) Odposlouchávání provozu a vytváření kopií zpráv procházejících jednotlivými uzly sítě. Pokud je takovouto činností nutno vykonávat v rámci výuky specializovaných předmětů odbornou katedrou, musí být prováděna výhradně v laboratořích této katedry za podmínek, které určí správce této laboratoře.
 - (i) Používání takových programových prostředků, které mohou vést k získání cizí identity, a používání programových

prostředků s cílem získání neodůvodnitelné anonymity (např. posílání anonymní pošty apod.)

(j) Pokoušet se o získání takových přístupových práv, která nebyla přidělena administrátorem (např. neautorizovaný přístup k libovolným neveřejným informačním zdrojům jak na univerzitě, tak i v kterékoli organizaci dostupné prostřednictvím počítačové sítě). Pokud uživatel získá taková práva chybou programového či technického vybavení, je povinen na tuto skutečnost neprodleně upozornit administrátora.

(k) Vytváření takových programů, jež mají napomáhat k činnostem specifikovaným v bodech (8h) až (8j). Zakázáno je i ukládání takových programů na síť.

(l) Používání počítačových prostředků univerzity k činnostem uvedených v bodech (8h) až (8j) namířeným proti jakékoli jiné organizaci, jejíž počítačové prostředky jsou dostupné prostřednictvím počítačové sítě.

(m) Využívání služeb sítě pro šíření obchodních informací, pro reklamní účely, pro politickou nebo náboženskou agitaci a pro šíření materiálů, které jsou v rozporu se zákonem, obecnými etickými a morálními normami nebo mohou poškodit jméno Západočeské univerzity. Rovněž je zakázáno obtěžování ostatních uživatelů hromadnými zprávami včetně řetězových zpráv či dopisů na náhodně vybrané adresy v síti.

9. Uživatel, jemuž byla odebrána uživatelská práva, má zakázán fyzický přístup do počítačových učeben a laboratoří a nesmí používat žádné počítače, které jsou připojeny do sítě WEBnet.

IV. OCHRANA UŽIVATELSKÝCH KONT

1. Uživatel je povinen uzavřít svůj účet netriviálním heslem.
2. Heslo k vlastnímu kontu uživatel nesmí sdělit druhé osobě.
3. Uživatel nesmí zprostředkovávat služby sítě WEBnet jiným osobám. Uživatel zodpovídá za škody vzniklé v důsledku takového zneužití jeho konta, které zavinil nedbalou manipulací či nedodržováním základních zásad bezpečnosti.

4. Pokud uživatel zpřístupňuje své konto (resp. část adresářového stromu) i jiným uživatelům počítačové sítě, může tak učinit jen za těchto podmínek:
- (a) osoba, které je účet zpřístupněn, má své individuální konto zaregistrované v síti WEBnet
 - (b) zpřístupnění musí být povoleno prostředky, které poskytuje používaný operační systém, nikoli sdělením hesla
 - (c) i v tomto případě uživatel zodpovídá za případné použití konta v rozporu s těmito pravidly.

V. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Tato směrnice nabývá účinnosti dnem zveřejnění.
2. Každý správce má právo vydat interní směrnice a nařízení, kterými zpřísní, konkretizuje či upřesní ustanovení této vyhlášky.
3. K plnění těchto pravidel se uživatelé zavazují přijetím podmínek registrace, čímž:
 - (a) berou na vědomí možnost monitorování své činnosti na síti administrátorem sítě v případě potřeby kontroly oprávněnosti přístupu ke zdrojům sítě nebo jiného porušování *Pravidel používání sítě*,
 - (b) berou na vědomí postihy, které vyplývají z nedodržování těchto pravidel. Zjištěné nedodržování těchto pravidel má za následek dočasné nebo stálé omezení, resp. odebrání uživatelských práv uživatele, který pravidla porušil. Pravomoci odpovědných pracovníků při udělování postihů jsou definovány vyhláškou prorektora pro pedagogickou činnost. Proti postihu se lze odvolat k řediteli CIV, jehož rozhodnutí je konečné. Při závažném překročení těchto zásad studentem bude tato skutečnost považována za disciplinární přestupek ve smyslu §64 zákona č. 111/1998 o vysokých školách. V souladu s citovaným zákonem a disciplinárním řádem ZČU lze podle závažnosti provinění uložit kárné opatření až po vyloučení ze studia.

Při závažném porušení těchto zásad pracovníkem ZČU bude toto považováno za porušování pracovní kázně ve smyslu §46 Zákoníku práce, z něhož lze vyvodit příslušné pracovní-právní důsledky.

3.5 PROVOZNÍ ŘÁD VEŘEJNÝCH POČÍTAČOVÝCH UČEBEN CIV

1. Do veřejných počítačových učeben CIV je vstup povolen pouze studentům a zaměstnancům ZČU. Jiné osoby mají povolen vstup pouze v rámci kurzů a školení organizovaných ZČU.
2. Při práci v učebně jsou uživatelé povinni dodržovat směrnici rektora č. 1998/08R Pravidla používání sítě WEBnet včetně jejich novelizací, tento provozní řád, pokyny pracovníků HelpDesku CIV a případné další pokyny na vstupních dveřích, nástěnkách nebo sdělené pracovníky CIV.
3. Při vstupu do počítačové učebny s elektronickým zámekem ovládaným kartou JIS uživatel odpovídá za to, že s ním nevstoupí do učebny další osoba bez ověření snímačem JIS.
4. Kterákoli osoba přítomná ve veřejné počítačové učebně CIV je povinna na požádání dozorující služby prokázat svoji příslušnost k ZČU průkazem studenta/zaměstnance (kartou JIS). V případě pochybností jsou pracovníci HelpDesku oprávněni požadovat prokázání totožnosti (občanským průkazem, cestovním pasem nebo jiným dokladem). Odmítne-li osoba přítomná v učebně prokázat svoji totožnost, bude předána bezpečnostní službě ZČU nebo Policii ČR.
5. Uživatel smí prostředky počítačové učebny používat jen pro studijní účely nebo pro účely vědecko-výzkumné činnosti v rámci ZČU. Není dovoleno nepřiměřené nebo zbytečné obsazování a využívání pracovních stanic (jako například pouštění distribuovaných výpočtů v celé učebně nebo zamykání pracovních stanic na neopodstatněně dlouhou dobu).
6. Je zakázáno zasahovat do hardwarového vybavení učeben, přemísťovat počítače nebo kabeláž a odpojovat nebo připojovat periferní zařízení. Výjimkou je připojení sluchátek nebo USB disků.
7. Připojení notebooků je dovoleno jen na místech speciálně k tomu určených.

8. Zjistí-li uživatel nekompletnost nebo nefunkčnost počítačové sestavy, oznámí to okamžitě pracovníkům HelpDesku CIV.
9. V případě, že je učebna zařazena v rezervačním systému, je uživatel povinen rezervace respektovat.
10. Pracovníci HelpDesku CIV mají právo kdykoli požádat uživatele o ukončení práce nebo opuštění učebny.
11. Uživatel nesmí rušit ostatní hlukem, hlasitou hudbou nebo telefonováním.
12. V klimatizovaných učebnách je zakázáno větrání okny nebo dveřmi.
13. Učebny CIV jsou nepřetržitě monitorovány kamerovým systémem.
14. V učebnách platí striktní zákaz konzumace jídla a pití.
15. Vstupem do učebny se uživatel zavazuje dodržovat tento provozní řád. Závažná porušení budou považována za disciplinární přestupek ve smyslu § 64. zákona č. 111/1998 o vysokých školách a budou řešena dle disciplinárního řádu příslušné fakulty.

POČÍTAČOVÁ SÍŤ WEBNET

Ve svých počátcích byla počítačová síť WEBnet Západočeské univerzity chápána jako akademický *experiment*, postupně se však stala nezbytnou součástí života univerzity. Síťové zdroje nyní používají nejenom studenti pro svoji výuku, ale na univerzitních serverech jsou studijní, ekonomické a další agendy. Přes síť se lze například přihlásit na zkoušku nebo si objednat knihu v univerzitní knihovně. Dostatečná kapacita spojů pak navíc umožňuje přenos telefonních hovorů, videokonference nebo datově náročné vědecké pokusy.

4.1 WEBNET – SÍŤOVÁ TOPOLOGIE A POUŽITÉ TECHNOLOGIE

Již během akademického roku 2001/2002 byla část nejvíce zatížených páteřních spojů sítě WEBnet převedena na technologii gigabitového Ethernetu. V průběhu následujících let pak byly posíleny i další spoje. Nahrazovány jsou taktéž již dosluhující bezdrátová pojiťka – v dubnu 2005 se dočkali i studenti ubytovaní na kolejích Máchova a Baarova, neboť byla dokončena nová optická trasa do této lokality.

Optická gigabitová páteř univerzitní sítě WEBnet má kruhovou topologii s uzly propojenými v následujícím pořadí: Bory – Tylova – Sady Pětatřicátníků – Jungmannova – Klatovská – Bory. Další optické páteřní trasy vedou do Husovy ulice, na Lochotín, do Veleslavínovy ulice, na Americkou třídu, do Kollárovy ulice a nově do Máchovy a Kaplířovy ulice. V areálu na Borech je naopak topologie stromová s výkonnými gigabitovými směrovači v každé budově. Ve větší míře se začíná prosazovat i gigabitový Ethernet až ke koncovým stanicím.

Hlavním páteřním prvkem celé sítě WEBnet je nyní směrovač Cisco Catalyst 6509 v IC na Borech, který rovněž zajišťuje konektivitu dále do Internetu.

Obrázek 4.1: Topologie sítě WEBnet

4.1.1 PŘIPOJENÍ DO INTERNETU

Univerzitní síť WEBnet je připojena do Internetu prostřednictvím české národní akademické výzkumné páteřní sítě pojmenované CESNET2 v jejím bodě přítomnosti (PoP) umístěném v budově informačního centra ZČU Plzeň-Bory. Přístupová rychlost připojení WEBnetu do PoP CESNET2 v Plzni je 1 Gb/s. PoP CESNET2 v Plzni tvoří páteřní uzel tranzitního typu, který je připojen rychlostí 2,5 Gb/s do Prahy, 1 Gb/s do Českých Budějovic a 100 Mb/s do Chebu. Paralelně k této produkční síti je budována i síť čistě výzkumná – pracovní nazývaná CzechLight. Kapacita tohoto spoje je nyní 1 Gb/s, ale je plánováno její navýšení až na 10 Gb/s.

4.1.2 NABÍZENÉ SLUŽBY

- Připojení počítačů – všechny PC na ZČU (vyjma kolejí) mají neomezený přístup¹ do Internetu (tzn. provoz není filtrován firewallem). Každé PC v síti WEBnet musí mít zaregistrovanou IP adresu a musí mít přiřazeno DNS jméno. Informace o registraci PC najdete na URL <http://support.zcu.cz/hostmaster>.
- Připojení notebooků – notebooky zaměstnanců je možné na požádání zařadit do služby DHCP a přidělovat jim IP adresy dynamicky podle místa jejich aktuálního připojení. Studentské notebooky lze připojovat v tzv. *spottech* (WiFi-SPOT pro bezdrátová připojení a NB-SPOT pro pevná připojení. Více viz kapitola 4.3.)
- Hlasové služby – infrastruktura sítě WEBnet je využívána k propojení telefonních ústředěn mezi univerzitními budovami. Od června 2005 jsou navíc využívány i IP koncové telefonní přístroje. Jejich nasazení umožní výrazně snížit náklady na volání z budov, které nejsou přímo připojeny do univerzitní telefonní sítě (např. objekty kolejí a menz).

¹Neomezený přístup nemusí být v budoucnu garantován.

4.2 CESNET2– NÁRODNÍ VÝZKUMNÁ PÁTEŘNÍ SÍŤ

CESNET2² je národní vysokorychlostní počítačová síť určená pro vědu, výzkum, vývoj a vzdělávání. V současné době propojuje většinu univerzitních měst v ČR. Největší z nich (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, České Budějovice a Hradec Králové) spojují optické páteřní trasy s propustností až **10 Gb/s**. Kromě vysokých škol jsou k síti CESNET2 připojeny i některé střední školy, nemocnice, knihovny či městské a krajské úřady.

CESNET2 má dvě nezávislá zahraniční připojení – jedno do evropské sítě GEANT pro převážně akademický provoz (kapacita 2,5 Gb/s), druhé je přímo do USA (kapacita 800 Mb/s). Do českého Internetu je CESNET2 připojen přes NIX.CZ (kapacita 2×10 Gb/s). Na 10 Gb/s bylo posíleno i spojení do experimentální optické sítě Nethelight v Nizozemí a na 2,5 Gb/s spoje do akademických sítí v Polsku a na Slovensku.

4.2.1 TOPOLOGIE

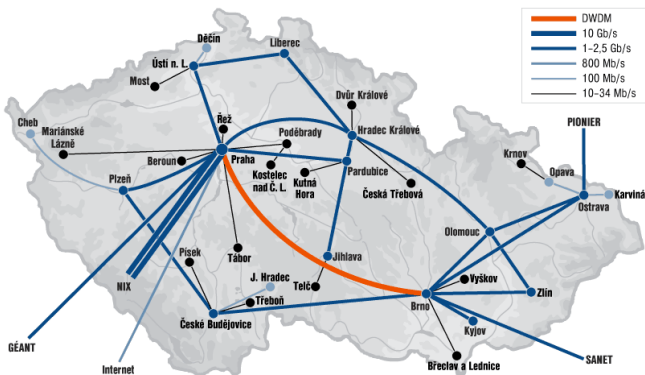
Aktuální topologii akademické páteřní sítě ukazuje obrázek dostupný na adrese <http://www.cesnet.cz/provoz>. Na jiné stránce pak lze průběžně sledovat aktuální hodnoty skutečného zatížení jednotlivých páteřních tras sítě CESNET2 (<http://www.cesnet.cz/provoz/zatizeni>).

4.2.2 VÝZKUMNÉ PROJEKTY

CESNET2 však není jen akademickým poskytovatelem připojení k Internetu. Pod jeho hlavičkou každoročně běží několik výzkumných projektů. Řešiteli jsou nejen zaměstnanci CESNETu a členských organizací, ale také někteří studenti. Mezi hlavní výzkumné záměry patří například následující projekty:

- *MetaCentrum* a gridy – využití superpočítačů a PC clusterů pro složité vědecké výpočty.

²<http://www.cesnet.cz>.

Obrázek 4.2: Topologie sítě CESNET2 (srpen 2005)

- Implementace IPv6 v síti CESNET2 a PC karta COMBO6 – nasazení a otestování nové verze přenosového protokolu Internetu, hardware pro PC IPv6 směrovač.
- Mobilita a centrální AA(A) – připojení notebooků a jejich napojení na centrální autentizační a autorizační systém.
- Hlasové služby v síti CESNET2 – ověření nových technologií v oblasti přenosu hlasu přes datové sítě

4.3 PŘIPOJENÍ STUDENTSKÝCH NOTEBOOKŮ

Protože již nezanedbatelná část studentů disponuje vlastním notebookem a počítačové učebny nikdy svojí kapacitou nepokryjí všechny požadavky, byl již v roce 2003 spuštěn pilotní projekt připojení studentských notebooků do sítě WEBnet. V první fázi bylo studentům umožněno připojení na osmi pracovištích přes Ethernet rozhraní (tzn. kabelem). Vzhledem k vysokému zájmu o tuto službu došlo v Listopadu roku 2004

k rozšíření možnosti připojení i o bezdrátové WiFi připojení - projekt *eduroam*³. Od Září roku 2005 mohou uživatelé využívat mnoho dalších nově vybudovaných přístupových bodů pro bezdrátovou síť rozmístěných ve všech budovách ZČU v Plzni.

Postup připojení je pro oba způsoby detailně popsán na <http://support.zcu.cz> v sekci WEBnet.

4.3.1 OPRÁVNĚNÍ UŽIVATELÉ

Pevná i mobilní (WiFi) připojení mohou využívat následující uživatelé:

- Každý oprávněný uživatel sítě WEBnet (student i zaměstnanec bez rozdílu), podmínkou je platné ORION konto.
- Uživatel panevropské akademické roamingové služby *eduroam*, s jehož mateřskou institucí má ZČU platnou smlouvu.

4.3.2 KDE JE MOŽNÉ SE PŘIPOJIT?

Pevné připojení (ethernetovým kabelem typu UTP, 100BaseTX) je možné v učebnách **UI 213** (14 pracovišť), **UU 406** (10 pracovišť), **HJ 306** (8 pracovišť) a **EP 207** (13 pracovišť).

Bezdrátové připojení (WiFi, IEEE 802.11b/g 10/54 Mb/s) je k dispozici v následující prostorách:

- budova CH, PEF
- budova EK, FEL 5. a 7. patro
- budova EP, posluchárny
- budova EL, FEL laboratoře 5. patro
- budova EU, děkanát FEL + 5. patro
- budova JJ, PEF
- budova KL, PEF

³<http://www.eduroam.cz>.

- budova RJ, PEF
- budova SO, děkanáty FF
- budova SP, FF
- budova UB, knihovna
- budova UI, CIV
- budova UK, všechna patra
- budova UL, 4. patro a 6. patro
- budova UP, posluchárny
- budova UR, rektorát ZČU
- budova VC, FPE

Aktuální seznam přístupových bodů s dalšími informacemi najdete na <https://eduroam.zcu.cz>.

Pro službu není potřeba jakkoli registrovat MAC adresu zařízení. Pozor, připojování studentských notebooků do jiných míst sítě WEBnet (např. v katedrálních učebnách) není obecně dovoleno, resp. řídí se jinými předpisy!

4.3.3 BEZDRÁTOVÁ PŘIPOJENÍ – WiFi

Požadavky na připojení:

- Notebook se síťovou kartou nebo jiným zařízením (např. USB klient) s certifikací WiFi (standardy IEEE 802.11b/g) a funkčními ovladači tohoto bezdrátového rozhraní.
- Vhodnými operačními systémy jsou Windows XP, Windows 2000 a Linux s jádrem 2.4 nebo vyšším.
- Pro autentizaci se používá IEEE 802.1x protokol PEAP. Zároveň je nutné mít vytvořené heslo pro připojení notebooků do sítě **eduroam** na <https://eduroam.zcu.cz/login/>, uživatelské jméno je stejné jako v systému Orion, avšak zadané heslo musí být rozdílné.

Pokud vaše zařízení nepodporuje IEEE 802.1x s protokolem PEAP, lze použít náhradní nepreferovaný

způsob autentizace systémem *NoCat* a použít tak síť **eduroam-simple**. Zde postačí WWW prohlížeč podporující JavaScript, a ve kterém nesmějí být blokována tzv. pop-up okna.

- Student musí mít aktivní konto v prostředí Orion.

Využívání bezdrátových sítí WLAN přináší zvýšené riziko odslechnutí přenášených dat i neoprávněného využívání samotné sítě WLAN. Z toho důvodu je požadováno při autentizaci uživatelské jméno stejně jako v systému Orion avšak s rozdílným heslem. Pro ověření je možné používat šifrování dat WEP, WPA a WPA2 v závislosti na možnostech vašeho zařízení. Stručný postup pro připojení:

- Na adrese <https://eduroam.zcu.cz/login/> je nutné si vytvořit heslo pro přístup do bezdrátové sítě.
- Nastavit správně bezdrátovou kartu, viz. návod na <http://support.zcu.cz> – nastavení bezdrátové karty pro Windows XP a Linux.

4.3.4 PEVNÁ PŘIPOJENÍ – ETHERNET

Požadavky na připojení

- Notebook s ethernetovou síťovou kartou nebo jiným ethernetovým zařízením (např. USB klient) a funkčními ovladači tohoto rozhraní.
- Pro autentizaci se používá IEEE 802.1x protokol PEAP. Zároveň je nutné mít zadané heslo pro připojení notebooků do sítě **eduroam** na <https://eduroam.zcu.cz/login/>, uživatelské jméno je stejné jako v systému Orion, avšak zadané heslo musí být rozdílné.

Pokud vaše zařízení nepodporuje IEEE 802.1x s protokolem PEAP, lze použít náhradní nepreferovaný způsob autentizace systémem *NoCat* a použít tak síť **eduroam-simple**. Zde postačí WWW prohlížeč podporující JavaScript, a ve kterém nesmějí být blokována tzv. pop-up okna.

- Student musí mít aktivní konto v prostředí Orion.

4.3.5 PRAVIDLA PŘIPOJENÍ

Připojení studentských notebooků podléhá „Pravidlům používání sítě WEBnet“⁴ a „Provoznímu řádu pro připojování mobilních uživatelů do sítě WEBnet“⁵.

Pro stahování většího množství dat nebo v případě provozování datově náročných aplikací používejte zásadně klasického připojení notebooků ethernetovým kabelem. Všichni bezdrátově připojení účastníci v jedné lokalitě totiž sdílejí poloduplexní pásmo cca 11 nebo 54 Mb/s, což je reálně 8x až 30x méně než vyhrazených plně duplexních 100 Mb/s u obvyklého připojení jedné pracovní stanice ve WEBnet.

4.4 KOLEJNÍ SÍŤ

Kolejní sítě jsou provozovány v ubytovacích zařízeních SKM (Máchova/Baarova/Klatovská, Borská, Bolevecká, Dylenská) i v některých dalších ubytovacích zařízeních mimo ZČU.

Následující text se týká pouze kolejí SKM. Správu ostatních sítí zajišťují jejich vlastníci. Níže se dozvíte o možnostech připojení osobního počítače do kolejní sítě, která je připojena k síti WEBnet.

4.4.1 STAV KOLEJNÍCH SÍTÍ

Na kolejích SKM existují dva typy sítí v závislosti na tom, kdo je jejím vlastníkem:

- síť SKM (koleje L1, L2, A1, A2, A3, A-zam., M16, M20 a K1),
- studentské sítě (koleje M14 a B36),

Tyto dva typy sítí se liší podmínkami a kvalitou *lokálních* sítí (druh připojení, možnosti připojení, poplatky, ...).

⁴viz strana 15

⁵viz strana 35

4.4.2 PŘIPOJENÍ KOLEJÍ K SÍTI WEBNET

Jednotlivé kolejní sítě mají různou konektivitu a různou vnitřní infrastrukturu. Následující přehled nabízí základní informace o dané kolejní síti. Niže uvedené WWW stránky jsou přístupné pouze z počítačů v kolejích sítích.

- **bk.zcu.cz** – A1, A2, A3, A-zam.
 - strukturovaná kabeláž 10/100 Mb/s, všechny porty na přepínačích
 - budovy propojené optickými kabely s rychlostí 1 Gb/s nebo 100 Mb/s
 - od července 2004 je síť připojena laserovým pojítkem o rychlosti 100 Mb/s
 - <http://www.bk.zcu.cz>
- **mk.zcu.cz** – M14, M16, M20, B36, K1
 - na budovách M14 a B36 studentská síť, která je převážně založená na strukturované kabeláži 10/100 Mb/s s přepínači
 - budovy M16 a M20 mají plně přepínanou strukturovanou kabeláž 10/100 Mb/s
 - budovy propojené optickými kabely s rychlostmi 1 Gb/s
 - připojení sítě je optickým vláknem o rychlosti 1 Gb/s
 - <http://www.mk.zcu.cz>
- **lk.zcu.cz** – L1, L2
 - na budovách je plně přepínaná strukturovaná kabeláž 10/100 Mb/s
 - budovy propojené optickými kabely s rychlostmi 1 Gb/s
 - síť připojena optikou o rychlosti 1 Gb/s
 - <http://www.lk.zcu.cz>

Všechna připojení kolejních sítí k síti ZČU (potažmo k Internetu) jsou *plně ve správě CIV*. Připojení k síti WEBnet je určeno studentům pro studijní účely⁶, z tohoto i dalších⁷ důvodů jsou některé porty mezi kolejní a síti WEBnet zakázány.

4.4.3 ZAKÁZANÉ PORTY

Centrální firewall blokuje následující porty:

- 135, 137, 138, 139, 445, 1025, 1639, 5000, 5554, 9996 (RPC, SMBFS a nejčastěji zneužívané⁸ porty)
- 25 (SMTP - Simple Mail Transfer Protocol je nahrazen portem 465 - Simple Mail Transfer Protocol over SSL)

Jednotlivé kolejní sítě mají možnost nastavit si vlastní omezení. Důvodem pro zavedení takového opatření může být bezpečnost nebo ochrana přenosového pásma pojítek.

4.4.4 CHCI SE PŘIPOJIT

Jak již bylo výše naznačeno, připojení k místní síti závisí na typu koleje, na které jste ubytováni. Zeptejte se ve svém okolí (třeba na vedlejším pokoji), co musíte udělat, abyste se mohli připojit ke kolejní síti. Počítejte s tím, že připojení ke kolejní síti je nějakým způsobem zpoplatněno, výši ceny můžete zjistit na nástěnce dané koleje v ceníku poskytovaných služeb. Tato cena je platbou za využívání infrastruktury *místní* kolejní sítě, nejedná se o platbu za připojení k Internetu (i když je tak v některých cenících psáno), které je zdarma.

Na většině kolejí budete potřebovat k připojení znalost hardwarové adresy vaší síťové karty⁹, jméno vašeho

⁶Používání připojení k jiným aktivitám než ke studijním účelům může být potrestáno.

⁷Zvláště ztížení možnosti „škodit“ v cizích sítích a taktéž ve snaze ochránit kolejní sítě před útoky vedenými zvenčí.

⁸porty, které často využívají víry ke svému šíření

⁹Jedná se o dvanáctimístné hexadecimální číslo (například 00:0D:9D:9B:A6:22), které lze zjistit programem dodávaným se síťovou kartou nebo příkazem operačního systému. V OS Windows lze použít program winipcfg nebo ipconfig, v Linuxu je k dispozici program ifconfig.

stroje (jméno podle kterého jej budou moci ostatní uživatelé sítě nalézt) a číslo zásuvky, do které se chcete připojit. Tyto informace vyplňte do registračního formuláře adresy <https://knet.zero.zcu.cz>. Místního správce pak jen požádáte o potvrzení těchto údajů. Registraci je možné provádět s anonymní IP adresou, automaticky získanou z DHCP pouze za účelem provádění registrace.

4.4.5 SPRÁVCI KOLEJNÍCH SÍTÍ

Pro každou kolejní síť deleguje CIV jednoho studenta, který je hlavním správcem dané sítě. Tento správce je určen, aby se staral o správný chod sítě a tlumočil CIVu případné požadavky a problémy se sítí, o kterou se stará. Hlavní správce má další studenty, kteří se na správě sítě podílejí. Tito lidé to dělají ve svém volném čase, važte si toho.

V následující tabulce naleznete seznam hlavních správců kolejních sítí pro školní rok 2005/2006.

kolej	správce
A1, A2, A3 bk.zcu.cz	Miroslav Duschek dumi@students.zcu.cz
M14, M16, M20, B36 mk.zcu.cz	Michal Zbortek mzbortek@students.zcu.cz
L1, L2 lk.zcu.cz	Jiří Parkan parkis@students.zcu.cz

4.4.6 KDYŽ MÁM PROBLÉM

Pokud máte problém, zkuste se zeptat „služebně“ staršího studenta nebo navštivte místní webserver, na kterém najdete mnoho užitečných informací a často také diskusní fórum. Za správce s vaším problémem zajděte pouze v případě, že všechny vaše předchozí pokusy selhaly.

4.4.7 PODMÍNKY UŽÍVÁNÍ PŘÍPOJENÍ

Kolejní síť je součástí sítě WEBnet, proto při připojení do kolejní sítě je nutné dodržovat základní pravidla a podmínky pro

užívání sítě WEBnet¹⁰ a „*Provozní řád kolejných sítí*“¹¹.

V kolejích, kde už je instalována profesionální kabeláž a síťové přípojky na pokojích (tedy L1, L2, A1, A2, A3, M16, M20 a K1), je zakázáno vytváření počítačové sítě mimo existující počítačovou infrastrukturu.

Do kolejných sítí je zakázáno zasahovat a přidávat vlastní aktivní prvky (switch, access point atd.). Dále je na všech kolejích z důvodu bezpečnosti zakázáno vedení kabelů mimo plášť budovy.

4.5 PROVOZNÍ ŘÁD PRO PŘIPOJOVÁNÍ MOBILNÍCH ZAŘÍZENÍ UŽIVATELŮ DO SÍTĚ WEBNET

1. Tento provozní řád upravuje datové připojování mobilních zařízení k počítačové síti ZČU (dále jen WEBnet). Mobilním zařízením se rozumí notebook, PDA nebo jiné zařízení vybavené síťovým komunikačním rozhraním. Uživatelem se rozumí studenti ZČU, zaměstnanci ZČU, hosté a uživatelé jiných vzdělávacích institucí využívající síť WEBnet na základě příslušných roamingových smluv.
2. K síti WEBnet mohou uživatelé připojovat pouze koncová mobilní zařízení; je zakázáno připojovat aktivní síťové prvky (směrovače, přístupové body, přepínače, atd.).
3. Uživatelské mobilní koncové zařízení připojované do sítě ZČU musí vyhovovat platným normám podle používaným technologiím: zejména specifikaci IEEE 802.3 Ethernet/Fast Ethernet 10/100BaseT/TX pro pevné připojení kabelem a homologaci dle IEEE 802.11b/g pro bezdrátový přístup.
4. Oprávnění a identita uživatele pro mobilní přístup do počítačové sítě ZČU je ověřována na základě jména a hesla přiděleného centrálním autentizačním systémem pro ověřování mobilních uživatelů ZČU.

¹⁰viz strana 15

¹¹viz strana 36

5. Pro přidělení IP adresy je uživatel povinen používat DHCP protokol. Nastavení statické IP adresy je chápáno jako hrubý přestupek proti pravidlům provozu sítě ZČU.
6. Koncové mobilní zařízení připojované do sítě ZČU musí být odpovídajícím způsobem zabezpečeno vhodnou konfigurací systému, aplikací bezpečnostních záplat atd. V případě nedostatečně zabezpečeného nebo zavírovaného koncového zařízení může správce sítě dočasně odejmout uživateli tohoto zařízení právo mobilního přístupu do sítě ZČU.
7. Míra zabezpečení informací přenášených bezdrátovou (WiFi) částí sítě ZČU vůči nežádoucímu odposlechu je odvozena od použitého typu autentizační služby, která může být pro různé způsoby připojení odlišná.
 - (a) **SSID eduroam:** zabezpečená komunikace s přístupovým protokolem IEEE 802.1X (míra bezpečnosti závisí na použité/konfigurované bezdrátové technologii, která musí být podporována klientským zařízením: od nejbezpečnější WPA2 přes WPA až po méně bezpečný WEP s vynucenou automatickou periodickou změnou klíče).
 - (b) **SSID eduroam-simple:** komunikace bez jakéhokoliv zabezpečení. Pro bezpečnější komunikaci se doporučuje používat šifrované kanály (např. prostřednictvím protokolů HTTPS, SSL, SSH nebo VPN/IPSec). V žádném případě se nedoporučuje předávat citlivé informace (zejména hesla) v otevřené podobě.

4.6 PROVOZNÍ ŘÁD KOLEJNÍCH SÍTÍ ZČU

I. OBECNÁ USTANOVENÍ

1. Tento dokument upravuje používání lokálních počítačových sítí (dále jen kolejní síť nebo síť) provozovaných v budovách kolejí ZČU nebo smluvních ubytoven připojených k síti WEBnet bez ohledu na to, zda se jedná o síť zřízenou ZČU nebo jiným subjektem.

2. Podmínky provozu výpočetní techniky na kolejích upravuje kolejní řád a provozovatel dané koleje.
3. CIV studentům neposkytuje žádnou technickou pomoc týkající se využívání kolejní sítě.

II. PŘIPOJENÍ DO KOLEJNÍ SÍTĚ

1. Právo používat kolejní síť má každý student, v jehož pokoji je vybudováno připojení kolejní sítě, a dovolí-li to kapacitní možnosti.
2. Připojení k síti WEBnet je poskytováno zdarma. Provozovatel koleje však může vybírat poplatek za používání infrastruktury lokální sítě.
3. Přístup do kolejní sítě je uživateli umožněn na základě registrace, při které uvede mj. hardwarovou adresu svého počítače. Registrace probíhá samoobslužně prostřednictvím webových stránek kolejního informačního systému.
4. Registrace se provádí vždy na jeden akademický rok.
5. Připojovaný počítač musí splňovat platné normy podle používaných technologií, zejména specifikaci IEEE 802.3 Ethernet/Fast Ethernet 10/100BaseT/TX.
6. Připojením do kolejní sítě uživatel souhlasí s podmínkami používání sítě WEBnet a tímto provozním řádem.

III. STUDENTSKÁ SAMOSPRÁVA

1. Pro správu kolejních sítí jsou pověřenou organizační jednotkou ZČU určení oficiální správci kolejních sítí (dále jen správce) . Správci jsou odpovědní CIV a SKM.
2. Správce má tyto povinnosti: 1. připojovat uživatele (konkrétní postup je specifický pro jednotlivé koleje a správce je s postupem seznámen při nástupu do funkce), 2. vést informace o připojených uzlech a jejich uživateli v síti, 3. sledovat DNS a DHCP záznamy tak, aby byly podchyceny všechny koncové stanice, 4. sledovat síť a snažit se případné problémy v přiměřeném čase napravit, 5. informovat CIV o případných problémech, které mají zásadní

vliv na provoz sítě, 6. informovat CIV o uživateli, kteří i přes jeho snahu o nápravu nadále využívají síť v rozporu s pravidly sítě WEBnet a v rozporu s jinými nařízeními ve vztahu k počítačové síti a ZČU, 7. řešit problémy uživatelů lokálního charakteru, 8. informovat CIV o změnách v síti či síťových prvcích, které jsou zásadního charakteru pro funkci sítě/prvku.

3. Správce pro udržitelný chod kolejní sítě má následující práva: 1. v odůvodněných případech dostupnými prostředky omezit/zamezit přístup do sítě na pokyn pracovníků CIV, na pokyn vedoucího SKM nebo podle vlastního zdůvodnitelného uvážení. Důvod je v tomto případě povinen nahlásit na CIV, 2. navrhnout CIV změny v nastavení sítě, 3. předávat CIV a SKM případné požadavky uživatelů, 4. v nutných případech provést zásadnější změnu nastavení serverů/sítě (ovšem pouze dle oprávnění na jednotlivé prvky sítě) a tuto změnu bez prodlení ohlásit na CIV.
4. Za vykonávanou činnost má správce nárok na přiměřenou odměnu.

IV. CHOVÁNÍ UŽIVATELE KOLEJNÍ SÍTĚ

1. Uživatel je povinen řídit se pokyny pověřených správců kolejních sítí a poskytnout jim součinnost při výkonu jejich funkce.
2. Uživatel je povinen používat IP adresu přidělenou při registraci (nejlépe protokolem DHCP). Nastavení jiné statické IP adresy je chápáno jako hrubé porušení těchto pravidel.
3. Uživatel je povinen udržovat své registrační údaje v aktuální podobě.
4. Každý uživatel plně zodpovídá za veškeré informace, které v kolejní počítačové síti zpřístupní.
5. V budovách, kde není instalována profesionální strukturovaná kabeláž, smí student zasahovat do kabeláže jen se souhlasem správce. V ostatních budovách jsou zásahy do profesionální strukturované kabeláže zakázány.

6. Uživatel kolejní sítě nesmí
 - (a) vyvíjet takovou činnost, která by ostatním uživatelům bránila v řádném používání sítě, nebo je dokonce nějak poškozovala,
 - (b) jakýmkoli způsobem zprostředkovávat získané připojení dalším osobám nebo subjektům,
 - (c) připojovat další síťové zařízení bez vědomí správce nebo připojovat jakákoliv komunikační bezdrátová zařízení (WiFi),
 - (d) vyvíjet či používat prostředky sloužící k obcházení definovaných pravidel připojení, zejména takové, které jakýmkoli způsobem umožňují přístup z vnějšku kolejní sítě k datům či jiným zdrojům umístěným uvnitř,
7. Uživatel je povinen dodržovat pravidla jiných sítí, do kterých se prostřednictvím kolejní počítačové sítě ZČU připojuje, a dodržovat obecná pravidla síťové etikety.
8. Uživatel, který tato pravidla poruší, bude potrestán podle závažnosti přestupku
 - (a) domluvou,
 - (b) zablokováním přístupu do kolejní počítačové sítě na stanovenou dobu (minimálně týden, maximálně rok),
 - (c) trvalým zablokováním přístupu do kolejní počítačové sítě,
 - (d) předání případu k řešení vyšším instancím (disciplinární komise fakult, policie ČR).

SLUŽBY VÝPOČETNÍHO PROSTŘEDÍ ZČU

Uživatel výpočetního prostředí ZČU (po získání uživatelského konta) má kromě vybavení laboratoří a jiných přímo přístupných zdrojů k dispozici i služby výpočetního prostředí, které jsou z jeho hlediska „kdesi v síti“. Uživateli jsou přístupné z mnoha koncových platforem a zařízení (stanic). Tato kapitola poskytuje přehled základních služeb, které může student či zaměstnanec ZČU využívat, přičemž většina z nich je k dispozici automaticky každému ihned po zřízení uživatelského konta.

POZNÁMKA

Tato kapitola popisuje stav, zdroje a služby poskytované celouniverzitně CIV. Krom toho existují další katedrální a fakultní zdroje, kde může být situace a dostupnost služeb odlišná.

Proto pracujete-li mimo učebny CIV (například v katedrální učebně), je třeba si předem zjistit, zda je tato „orionizována“ a případně nastudovat lokální situaci.

Všechny problémy s počítači mimo učebny CIV a/nebo při práci mimo prostředí ORION řešte s lokálními správci IT. CIV vám nemůže pomoci.

5.1 PROJEKT ORION

Jádrum výpočetního prostředí ZČU je projekt ORION — distribuované výpočetní prostředí poskytující hlavní služby udržované v rámci ZČU centrálně CIV a dostupné všem studentům a zaměstnancům. V níže uvedeném textu se budeme zabývat pouze službami tohoto výpočetního prostředí.

5.2 HLAVNÍ POSKYTOVANÉ SLUŽBY

5.2.1 JEDNOTNÁ AUTENTIZACE

Základní služba výpočetního prostředí garantující jednotný mechanismus prokázání identity uživatele. Identita je zjednodušeně řečeno právě to uživatelské konto, které musíte pro práci ve výpočetním prostředí získat (viz výše). Uživatelské jméno vás jednoznačně identifikuje vůči všem službám i ostatním uživatelům. Heslo slouží jako důkaz příslušnosti k této vaší (elektronické) identitě.

K přístupu ke všem službám používá uživatel tutéž identitu, přičemž ve většině případů se prokázání identity vůči konkrétní službě děje pro něj zcela transparentně na základě toho, že prokázal svoji identitu při vstupu do výpočetního prostředí (zpravidla přihlášení na pracovní stanici).

Použitá technologie (Kerberos) dovoluje poskytování služby centrální autentizace (důvěryhodného prokázání elektronické identity) dalším službám a aplikacím, proto se uživatel setkává s touto základní službou (ač většinou nevědomě) na mnoha místech. Neškodí na tomto místě zopakovat, že v rámci ZČU je tato identita jednou ze základních věcí (podobně jako výkaz studenta či karta JIS (průkaz studenta)) na kterou je třeba dbát a chránit ji jako své důležité soukromé vlastnictví.

! Bezpečnostní politika prostředí ORION vyžaduje, aby si uživatelé heslo pravidelně měnili alespoň každých šest měsíců. Překročí-li stáří hesla tuto dobu, budete nejprve dostávat upozornění e-mailem po dobu dvou měsíců, potom bude vaše konto zablokováno a začne běžet čtyřměsíční ochranná doba, ve které si můžete heslo samoobslužně přes web změnit, a tím konto odblokovat. Po uplynutí ochranné doby vám konto může být odblokováno pouze při osobní návštěvě HelpDesku CIV nebo pověřeného správce.

Heslo si můžete změnit několika způsoby (viz strana 51 nebo <http://support.zcu.cz/hesla>), avšak u zablokovaného konta lze použít pouze webové rozhraní <https://heslo.zcu.cz>

Orion WebLogin

**ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI**

Orion login:

Heslo:

[Nápověda](#) [Nechci se přihlásit](#)

Kde to jsem? Kam jsem se to zase dostal?
 Webový server, na který se snažíte přihlásit, byl zařazen do domény jednotného přihlášení (single sign-on, SSO), a vyžaduje ověření vaší identity platným uživatelským jménem a heslem. Stránka, na které se právě nacházíte, je vstupním

Obrázek 5.1: Obrazovka jednotného přihlašování

Své ORION jméno a heslo budete také potřebovat k přístupu na některé internetové stránky (resp. webové servery) univerzity. Čiňte tak s rozvahou a jen u serverů, které se prokáží platným certifikátem podepsaným certifikační autoritou ZČU, a které mají přihlašovací dialog označený „Orion login“ nebo „zóna Orion“. Zásadně používejte protokol HTTPS!

Dobrou zprávou je, že mezi některými servery existuje tzv. SSO (Single Sign-On), což znamená, že se přihlásíte pouze ke službě Orion Weblogin při přístupu k prvnímu serveru v doméně SSO a tím jste zjednodušeně řečeno přihlášení ke všem ostatním. K odhlášení postačí zavřít webový prohlížeč.

5.2.2 ELEKTRONICKÁ POŠTA (E-MAIL)

V rámci projektu ORION má každý uživatel automaticky zřízenou jednu centrální poštovní schránku, která může být rozdělena na různé složky.

K této poštovní schránce lze přistupovat z prostředí ORION několika podporovanými poštovními klienty (Pine, Mozilla ThunderBird) i odkudkoli z Internetu přes WWW rozhraní na adrese

```
http://webmail.zcu.cz
```

nebo prostřednictvím libovolného klienta s podporou zabezpečeného protokolu IMAP nebo POP3.

Takto poskytovaná poštovní schránka má adresu, která se odvíjí od uživatelského jména v projektu ORION. Například pro studenta ZČU je adresa elektronické pošty vždy ve tvaru

```
login@students.zcu.cz
```

Mezi další služby poskytované systémem elektronické pošty ORIONu lze zařadit zejména antivirové a antispamové kontroly, možnost přesměrování pošty na jinou adresu, možnost automatického třídění došlé pošty do složek na základě uživatelem definovaných pravidel a podpora elektronického podpisu. K dispozici je klientům elektronické pošty i adresář všech studentů a zaměstnanců ZČU přístupný protokolem LDAP.

Standardní limit diskového prostoru pro poštu je v současné době stanoven na 50 MB u zaměstnance a 20 MB u studenta ZČU. Tento limit slouží jak pro uložení nově doručované pošty, tak pro již přečtenou poštu, pokud ji uživatel nesmaže. Pro správnou funkci doručování pošty je třeba dbát na to, aby uživatel měl stále dostatek volného prostoru pro novou poštu.

Blíže informace o aktuálním využití uživatelského diskového prostoru pro elektronickou poštu a o přesměrování či třídění pošty, lze nalézt na adrese <http://mail.zcu.cz>. Zde je také k dispozici dokumentace popisující nastavení běžných klientů elektronické pošty pro využití této služby.

! Na vaši školní e-mailovou adresu vám budou zasílány různé pro vás důležité informace týkající se studia, zápasných předmětů, termínů zkoušek a dalších významných událostech.

Podle studijního řádu a statutu ZČU je student odpovědný za své studium a zaslání e-mailu na jeho školní adresu je považováno za ekvivalent písemnému dopisu (až na zákonné výjimky) nebo vyvěšení na úřední desce. Doručením e-mailu do schránky je uživatel považován za informovaného.

Pokud přesto chcete využívat e-mailovou schránku u jiného poskytovatele, potom je nezbytné přeměřovat poštu z univerzitní schránky na jinou adresu. Návod na přeměrování své pošty najdete na adrese <http://mail.zcu.cz/dokumentace>. Podrobnější komentář k tématu je k dispozici na adrese <http://support.zcu.cz/sluzby/emailproc.html>

5.2.3 SDÍLENÝ DISKOVÝ PROSTOR

V rámci projektu ORION má každý uživatel přidělen svůj diskový prostor (domovský adresář) pro ukládání dat. Tento prostor je určen primárně pro úschovu důležitých dat uživatele, může však také sloužit k jejich sdílení mezi více uživateli (přístup k datům řídí každý vlastník dle svých potřeb).

Data v domovském adresáři uživatele jsou uložena v distribuovaném souborovém systému, přičemž přístup k nim je umožněn ze všech klientských prostředí velmi podobným způsobem. Navíc je možno k nim přistupovat odkudkoli a to jak nativně (použitou technologií je distribuovaný souborový systém (AFS), tak pomocí protokolu SCP či přes WWW rozhraní (viz dále). Data jsou centrálně zálohována, navíc poslední záloha (24 hodin) je přístupná uživateli automaticky bez nutnosti kontaktovat službu uživatelské podpory.

Standardní limit diskového prostoru uživatele je v současné době pro studenty 30 MB. Tento prostor získá každý student automaticky.

Dále je k dispozici institut tzv. projektů. Projekt je dodatečný diskový prostor, který slouží typicky pro konkrétní účel a může být sdílen několika uživateli. Lze jej získat na základě žádosti, přičemž v odůvodněných případech lze takto získat zálohovaný a globálně přístupný prostor o velikosti řádově stovek MB.

Na výpočetních uzlech (serverech) jsou samozřejmě k dispozici prostory pro dočasné lokální uložení pracovních dat (tmp adresáře).

5.2.4 PUBLIKOVÁNÍ INFORMACÍ NA WWW

Každý uživatel ORIONU získává automaticky možnost vytvářet webové prezentace na adrese

```
http://home.zcu.cz/~login
```

Stačí tuto prezentaci vytvořit na vyhrazeném místě svého domovského adresáře (t.j. podadresář `public`). Lze využívat skriptování na straně serveru v jazyce PHP.¹

Prostor s prezentací je samozřejmě přístupný v globálním souborovém systému stejně jako domovský adresář či projekt, lze jej tedy sdílet mezi několika uživateli s možností řízení přístupu, přistupovat k němu vzdáleně apod.

Potřebuje-li uživatel ze svých `www` stránek přistupovat k databázi nebo nějakou jinou speciální funkci, může požádat o zřízení virtuálního webového serveru.

5.2.5 TISKOVÉ SLUŽBY

V rámci služeb výpočetního prostředí jsou poskytovány i tiskové služby přístupné ze všech koncových prostředí. Z hlediska běžného uživatele je zde důležitá služba kvalitního laserového tisku² (včetně barevného) např. pro referáty či semestrální práce, kterou poskytuje HelpDesk CIV — viz kapitola 6.

Tisk probíhá výhradně prostřednictvím síťových tiskových front, tisknout lze nejnázne navolením příslušné tiskárny v daném operačním systému. Přehled tiskáren naleznete na <http://support.zcu.cz/tisk>

5.3 DALŠÍ SLUŽBY

ORION nabízí i další služby, jejichž popis přesahuje rámec tohoto dokumentu. Poznamenejme pouze to, že existuje řada služeb, jež nezíská automaticky každý student, ale které jsou přístupné pouze na základě (odůvodněného) zájmu ze strany studenta. Jedná se zejména o diskovou kapacitu (prostřednictvím výše popsaného institutu projektů) a o výpočetní kapacitu, kde je prostřednictvím Západočeského superpočítačového centra

¹PHP běží v tzv. `safe mode`, neumožňuje volat externí programy a přistupovat do databází

²Tato služba je za poplatek.

a projektu superpočítačových center ČR *MetaCentrum* možno získat přístup na nejvýkonnější výpočetní prostředky v naší zemi³.

Každý uživatel může požádat o hostování SQL databáze pro potřeby výuky. K dispozici je server MySQL nakonfigurovaný jako backend pro webové služby. Pro velké projekty lze využívat server Oracle.

Protože celkový počet služeb poskytovaných CIV dosahuje několika stovek, bylo věnováno značné úsilí vytvoření jejich přehledného on-line seznamu, který je studentům a zaměstnancům ZČU dostupný na adrese

<http://sluzby.civ.zcu.cz>

5.4 ODKUD MOHU SLUŽEB VYUŽÍVAT

Výše uvedené služby lze používat z různých prostředí a to v různém rozsahu. Proberme však tuto problematiku z hlediska prostředí, se kterým se uživatel setká bezprostředně.

- *Vzdálený terminálový přístup (unix)*

Všechny služby lze používat vzdáleně prostřednictvím uživatelských serverů projektu ORION. Tyto servery jsou unixového typu, terminálový přístup k nim je realizován protokoly ssh či telnet (pouze zabezpečená varianta), případně prostřednictvím Xwindows. Server pro studenty první etapy studia se jmenuje satyr, stroje pro studenty druhé etapy eryx a scylla.

- *Celouniverzitní učebny ve správě CIV*

Tyto učebny poskytují každému studentu ZČU pracovní místa k individuální práci. Na každém pracovním místě je k dispozici nakonfigurované prostředí pro přístup ke službám ORIONU, běžným „službám Internetu“ a aplikační software, a to jak základní (např. pro práce kancelářského typu), tak speciální (v souladu s výukovými potřebami fakult).

³<http://zsc.zcu.cz> a <http://meta.cesnet.cz>

Existují i celouniverzitní učebny s řízeným přístupem, naprostá většina učeben je však přístupná každému studentovi ihned po získání konta.

Seznam učeben, jejich vybavení, režim a jejich provozní doba je na vnitřní straně zadních desek tohoto sborníku. Další informace naleznete v odstavci 5.5 na straně 48).

Převážná většina učeben je dnes vybavena počítači platformy PC, přičemž zde jsou k dispozici volitelně dvě pracovní prostředí, jedno založené na Microsoft Windows (ORIONXP) a druhé na OS Linux (ORION LINUX). Navíc existují i učebny s pracovními stanicemi unixového typu, konkrétně SUN (OS Solaris).

- *Katedrální a jiné učebny*

Na ZČU existuje řada katedrálních učeben, jejichž pracovní prostředí je jiné než v učebnách spravovaných CIV, ale poskytuje (v různé míře) možnost přístupu ke službám ORIONU. Tyto učebny jsou zpravidla určeny pro práci omezené skupiny studentů. Informujte se, prosím, na své fakultě či katedře.

- *Ostatní pracoviště na ZČU— WEBnet*

Všechny služby ORIONU jsou přístupné každému počítači připojenému k univerzitní síti WEBnet. K dispozici je dokumentace popisující potřebné úpravy konfigurace⁴ jednotlivých operačních systémů a aplikačního programového vybavení.

Rozvojový projekt OPEN ORION⁵ má za cíl poskytnout SW balíčky do hlavních distribucí operačních systémů, které provedou takovou konfiguraci automaticky.

Pro pomoc s údržbou koncových stanic uživatelů a zejména pro pomoc při řešení problémů (viry, chyby programového vybavení) je zaměstnancům ZČU k dispozici služba HELPS (kontakt přes HelpDesk). Zde se může zapojit každý kdo má zájem, služba HELPS je na základě pravidelných konkurzů zajišťována studenty.

⁴viz sborník CIV 1/2004 „Rukověť správce pracovní stanice“, který naleznete na <http://home.zcu.cz/ori/sbornik/civ2004-1.pdf>

⁵<http://openorion.zcu.cz>

- *Vysokoškolské koleje pro studenty ZČU*

Sítě na VŠ kolejích jsou speciálním případem sítě ZČU, protože jsou zde uplatňována poměrně přísná pravidla omezující přístup ke službám. Tato omezení se však zpravidla týkají služeb poskytovaných kdesi v Internetu, nikoli služeb ORIONU. Více k tomuto tématu viz kapitola (4.4.1 na straně 31).

- *Počítače mimo WEBnet a ZČU— Internet*

Naprostá většina služeb ORIONU je dostupná z celého Internetu. Takto lze používat sdílený diskový prostor či poštu příslušným klientem odkudkoli.

5.5 POČÍTAČOVÉ UČEBNY VE SPRÁVĚ CIV

Ve správě CIVu je celkem 15 učeben (6 × UI, 1 × UU, 7 × HJ, 1 × EP). Většina z těchto učeben je volně přístupná všem studentům ZČU, učebny UI 112, UI 203 a UI 303 jsou pouze pro studenty speciálních oborů.

Podrobný přehled vybavení veřejných učeben CIV naleznete na **vnitřní straně zadních desek** tohoto sborníku. Před zahájením akademického roku ještě může dojít k několika drobným změnám, proto se na aktuální stav informujte na adrese <http://support.zcu.cz>

Operační systémy na učebnách:

- ORION LINUX — operační systém Debian Linux upravený pro výpočetní prostředí ZČU s grafickým prostředím GNOME
- ORIONXP — distribuce operačního systému na bázi Microsoft Windows XP
- Ostatní operační systémy dle HW na učebně

5.6 KDE HLEDAT POMOC

Velmi důležitou službou CIV je pomoc uživatelům. V této publikaci je tomuto tématu věnována celá kapitola 6, která začíná na straně 49.

HELPDESK CIV

Kromě přístupu k dokumentaci potřebuje uživatel mít možnost elektronicky či osobně požádat o radu či pomoc. V řadě případů kromě rady potřebuje vyřešit konkrétní svízelnou situaci (zapomenutí hesla, ztráta důležitých dat). Přesně k tomu slouží HelpDesk CIV.

6.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE

HelpDesk CIV tvoří pracoviště v lokalitách UI a HJ, studentská služba HELPS, systém RT a informační server <http://support.zcu.cz> Služby HelpDesku mohou využívat všichni studenti a zaměstnanci; HelpDesk však slouží pouze k řešení problémů, neplette si jej se školicím zařízením.

6.2 JAK HELPDESK KONTAKTOVAT

Primární sídlo je v objektu IC (Informační centrum) v areálu Bory, místnost **UI 205**¹, telefon 377 638 888. V budově HJ naleznete pracoviště HelpDesku v místnosti **HJ 306**, telefon 377 632 732.

Je-li to možné, kontaktujte HelpDesk e-mailem. Adresa je:

`operator@service.zcu.cz`

Vzhledem k tomu, že všechny požadavky (tedy i ty, které nahlášíte telefonicky) jsou zaznamenány do systému RT (viz níže), doporučujeme zejména zkušenějším uživatelům používat e-mailové rozhraní. Studenty žádáme, aby své dotazy a připomínky posílali pouze ze své školní poštovní adresy (tedy z adresy končící `students.zcu.cz`), aby byl zřejmý jejich studijní poměr.

¹viz plánky v kapitole 9

Budete-li raději telefonovat, připravte si označení učebny nebo místnosti odkud voláte, své uživatelské jméno a označení počítače (operačního systému nebo programu), na kterém pracujete.

6.3 SLUŽBY HELPDESKU

Pracoviště HelpDesku CIV jsou pro vás centrálním místem, kam se obracíte se svými problémy a proto řeší nejrůznější záležitosti. Častými úkony jsou zejména:

- manipulace s ORION kontem (ztráta hesla, odblokování, mazání profilů,...),
- manipulace s JIS kartami (výdej, vrácení, ztráty,...)
- tiskové služby (obsluha tiskáren, výdej tisků, příjem záloh na tisk),
- dohled nad dodržováním pravidel sítě WEBnet,
- řešení problémů všeho druhu,
- obsluha RT fronty `operator@service.zcu.cz`,
- hlášení závad, předávání reklamací a požadavků konkrétním administrátorům,
- odemykání a zamykání učeben.

Provozní doba HelpDesku je v pracovní dny 7.00–21.00. O prázdninách je provozní doba omezena.

Při osobních návštěvách žádáme studenty, aby vstupovali po jednom, měli **přípravenou kartu JIS a znali své uživatelské jméno**. Bohužel na tomto místě musíme připomenout i dodržování základních pravidel slušnosti, na která studenti často zapomínají.

6.3.1 MANIPULACE S KONTY

Do této kategorie spadá nejčastěji změna zapomenutého hesla nebo odblokování zablokovaného konta. V ojedinělých případech se jedná o problémy s přihlašováním, přístupem do domácího adresáře nebo importu chybných údajů o studentovi ze systému IS/STAG.

6.3.2 ZMĚNA HESLA

V operačním systému ORION LINUX si heslo můžete změnit „klasickým“ příkazem `passwd` resp. `kpasswd`.

V operačním systému MS Windows spusťte na příkazové řádce program `kpasswd`. Příslušné okno otevřete kliknutím na tlačítko Start, vybráním položky Spustit a zadáním `cmd` do kolonky otevřít.

Zdají-li se vám výše popsané způsoby příliš složité, můžete si heslo změnit také pomocí webového rozhraní na adrese

```
http://heslo.zcu.cz
```

Pokud se vám nedaří výše popsanými způsoby heslo změnit, navštivte HelpDesk CIV.

6.3.3 TISKOVÉ SLUŽBY

Veřejné tiskárny obsluhující tiskové fronty (viz 5.2.5) jsou k dispozici v U1205 (černobílý a barevný laser A4, jehličkové rychlotiskárny A4) a v HJ 305 (černobílý laser A4, jehličková rychlotiskárna A4). Všechny laserové tiskárny podporují PostScript a mají duplexní jednotkou pro oboustranný tisk.

Cena tisku na laserové tiskárně je 1,70,- Kč za černobílý tisk a od 10,- Kč za barevný tisk. Není povolen tisk komerčního charakteru. Tisk na jehličkových tiskárnách DFX je zdarma, povolen je pouze tisk studentem vypracované úlohy. Není povolen tisk zadání, skript, manuálů a pod.

Podrobnější informace, přehled tiskáren a ceny tisku naleznete na

```
http://support.zcu.cz/tisk
```

Tiskárny provozované CIV umožňují samoobslužné vyzvednutí tisku – tzv. systém SafeQ. Úlohu zaslanou do tiskové fronty si student sám odstartuje buď přiložením JIS karty na příslušný snímač nebo pře web na adrese

```
http://tisk.civ.zcu.cz
```

Změna Orion hesla:

**ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI**

Tato aplikace slouží k okamžité změně vašeho hesla pro přístup do systému Orion. Lze jej použít i v "ochranné lhůtě" (2 měsíce) po zablokování konta z důvodu expirace hesla.

Uživatelské jméno v Orionu:

Současné heslo:

Nové heslo:

Nové heslo znovu:

Všechna pole musí být vyplněna.

[Nápověda pro volbu hesla](#)

Obrázek 6.1: Formulář pro změnu hesla

Platba za tisk probíhá zálohovým způsobem: student si na svůj tiskový účet vloží zálohu (minimálně 50 Kč), ze které se odečítají příslušné částky za tisk. Zálohu lze složit pouze v hotovosti na pracovištích HelpDesku CIV a je společná pro všechny tiskárny v režimu SafeQ.

Pokud operátor řeší nějaký problém, má vaše tisková úloha nižší prioritu; počítejte proto s malým čekáním a nenechávejte tisky až na poslední chvíli.

6.3.4 SLUŽBA HELPS

Služba HELPS tvoří první linii řešení běžných uživatelských problémů zaměstnanců i studentů ZČU („nejde nám tiskárna“,

„nemohu se přihlásit“, „nejde mi to a to“). Jejím účelem je kvalifikované posouzení problému na místě a buď jeho vyřešení nebo předání příslušným administrátorům.

Služba HELPS podléhá pracovníkům HelpDesku a je zajišťována vybranými a vyškolenými studenty ZČU, kteří jsou k dispozici v pracovních dnech od 8.00 do 18.00 hodin buď na pracovišti HelpDesku nebo na vyhrazeném pracovišti v učebně UI202.

Máte-li zájem stát se členem týmu HELPS, kontaktujte HelpDesk. Jedná se o placenou činnost, podmínkou je dobrá znalost výpočetní techniky, operačních systémů a práce na PC. Bližší informace vám podají pracovníci HelpDesku CIV nebo přímo členové HELPS.

6.4 SYSTÉM REQUEST TRACKER — RT

Většina problémů nebo požadavků se zpracovává za pomoci RT systému (*Request Tracker*), který patří do kategorie tzv. *trouble ticketing systems*. Každý požadavek dostane unikátní číslo, pod kterým lze sledovat vývoj řešení daného problému. V archivu lze také hledat záznamy o řešení podobných problémů v minulosti.

Systém RT má webov² a mailové rozhraní³. Je v něm zavedeno množství tematických front, které mají přiděleny konkrétní správce zodpovědné za řešení požadavků. Abyste nemuseli znát účel každé fronty, posilejte své požadavky na adresu `operator@service.zcu.cz`, kde ji operátor přesune do správné cílové fronty.

Výhodou systému RT je zejména to, že se žádný mail neztratí, nezapomene, lze sledovat komunikaci s žadatelem (označovaný jako requestor) a mezi lidmi, kteří se podílejí na řešení požadavku.

²<http://rt.zcu.cz>

³Studenty opět žádáme, aby své dotazy a připomínky posílali pouze ze své školní poštovní adresy (tedy z adresy končící `students.zcu.cz`), aby byl zřejmý jejich studijní poměr k ZČU.

6.5 ČASTO ŘEŠENÉ PROBLÉMY

1. Nemohu se přihlásit do Windows

Problém bývá v „nabobtnání“ uživatelského profilu OS Windows nad povolenou diskovou kvótu. Proto je vhodné tento profil občas promazat. Nemůžete-li se již do Windows přihlásit, udělejte to v unixovém prostředí. Svůj XP profil naleznete v podadresáři .XPprofile ve svého adresáře na AFS.

2. Něco požadujete a přitom nemáte JIS kartu

Většina úkonů prováděných operátory CIV (zejména manipulace s kontem) vyžaduje ověření totožnosti žadatele a jeho studijního (zaměstnaneckého) poměru. Mějte proto připravenou svoji JIS kartu včetně platné validační známky.

3. Vstup do učeben

Vstup do veřejných učeben je povolen pouze po přiložení karty JIS na snímač a pozitivní autorizaci.⁴ Dveře od učeben musí být stále zavřené, mimo jiné i pro správnou funkci klimatizace. Budete-li bránit zavření dveří například umístěním židle, vystavujete se zbytečnému postihu. Pokud se k takovému činu nikdo nepřizná, budou všechny osoby přítomné v učebně požádány učebnu opustit a předložit svoji JIS kartu k ověření oprávněnosti jejich pobytu v učebně.

4. Dodržování pravidel sítě WEBnet

V učebnách je zejména zakázáno manipulovat s hardware, hrát počítačové hry a konzumovat jídlo a nápoje; přesto se tak často děje. Koho při tom chytíme, ten bude disciplinárně potrestán.

Operátoři CIV mají právo vyžadovat na studentech prokázání totožnosti — viz provozní řád učeben CIV na straně 21.

⁴viz Provozní řád veřejných počítačových učeben ve správě CIV na straně 21

6.6 DALŠÍ ZDROJE INFORMACÍ

Pomoc a radu v elektronické formě lze také hledat na stránkách uživatelské podpory na adrese

`http://support.zcu.cz`

nebo v archivu RT⁵. Za účelem získávání důležitých aktuálních informací o zdrojích a službách počítačové sítě je vhodné zapsat se do elektronické konference WEBNET⁶ nebo aktivně sledovat sekci novinek na `http://support.zcu.cz`

The screenshot shows the 'support.zcu.cz' website. At the top right, it identifies the 'Západočeská univerzita v Plzni' and the 'Centrum informatizace a vypočetní techniky'. The main content area is titled 'Novinky' (News) and contains several news items:

- Nové snímače JIS karet**: Nové snímače JIS (instalované např. v menze) reagují na více typů RFID karet. Je proto nutné přikládat pouze kartu JIS. (1.9.2005) [...info](#)
- Provoz sítě obnoven**: Včera odpoledne se podařilo opravit diskové pole poškozené při odstávce el. energie a uvést síť WEBnet do plného provozu. Došlo ke ztrátě části dat, jejichž obnovení bylo dokončeno dnes v poledne. (26.8.2005)
- Změny během odstávky**: Během letní odstávky došlo k několika změnám, které se dotýkají širšího okruhu uživatelů, například změny Webmail, Oracle, webhostingu, DNS... Prodobnosti viz odkaz. (23.8.2005) [...info](#)
- Změna podmínek služby webhosting**: Podmínky poskytování služby webhosting musely být z vážných provozních důvodů změněny bez předchozího ohlášení. Více viz odkaz. (8.8.2005) [...info](#)
- Nabídka použitých PC pro potřeby kateder**: V souvislosti s výměnou personálních počítačů v učebně nabízí CIV všem pracovištím k dalšímu použití 30 ks počítačů DELL Optiplex G1. Více informací naleznete v odkazu. (25.7.2005) [...info](#)

At the bottom, there are sections for 'Pro všechny uživatele' (HelpDesk CIV, RT systém) and 'Aktuální témata' (Hlášení závad, žádost o pomoc (formulář pro RT), Jak si změnit heslo?).

Obrázek 6.2: Úvodní stránka serveru uživatelské podpory

⁵`http://rt.zcu.cz`

⁶`http://mail.zcu.cz/dokumentace/konference.html`

POČÍTAČE A STUDIUM — IS/STAG

Informační systém studijní agendy ZČU (dále jen IS/STAG) slouží především k evidenci a správě:

- studijních programů, jejich oborů, plánů a předmětů,
- studentů, jejich registrací na předměty (jejich rozvrh) a zkoušky, známky, studované obory,
- místností a jejich rozvrhů.

Mezi jeho základní funkce využívané především studenty patří:

- předzápis předmětů,
- zápis na zkoušky,
- vyplnění údajů o diplomové práci,
- prohlížení a vyhledávání ostatních údajů (osobní rozvrh, rozvrh a anotace předmětů, studijní plány, . . .),
- hodnocení kvality výuky
- vizualizace studijních plánů.

Dále obsahuje IS/STAG i moduly *Přijímací řízení* pro podporu organizace přijímacího řízení s možností přístupu uchazečů k výsledkům pomocí Internetu, *Absolvent* pro evidenci absolventů ZČU a *Koleje* pro organizaci ubytování studentů na kolejích.

7.1 HARMONOGRAM AKADEMICKÉHO ROKU

Činnosti prováděné v IS/STAG úzce souvisí s harmonogramem akademického roku. Příprava na příští akademický rok začíná již rok před jeho zahájením, kdy během zimního semestru jsou aktualizovány jednotlivé předměty, studijní programy a obory a v závěru semestru studijní plány. Během dubna jsou na základě údajů v IS/STAG vytisknuty studijní brožury nebo CD-ROM s informacemi o studiu na všech fakultách a do konce května je připraven rozvrh předmětů, které budou v příštím akademickém roce vyučovány.

7.2 UŽIVATELSKÉ ROZHRAŇÍ IS/STAG

Uživatelské rozhraní IS/STAG je tvořeno klientskými aplikacemi dvojího druhu:

- nativním klientem pro OS Windows v prostředí ORIONXP (viz kap. 5),
- webovým klientem, kdy uživatelské rozhraní je tvořeno množinou dynamických webových stránek a uživatel tak může s IS/STAG komunikovat prostřednictvím běžného webového prohlížeče.

The screenshot shows the main page of the IS/STAG web application. At the top, it says 'Úvodní stránka IS/STAG' and features a small cartoon character logo. Below this is a horizontal navigation bar with tabs for 'Předzápis', 'Prohlášení', 'Zkoušky', 'Přijímačky', 'Diplomky', 'Kvalita výuky', 'Termíny', and 'Známky'. To the right of these tabs are three small flags: Czech Republic, Slovakia, and Hungary. The main content area is divided into two columns. The left column contains a list of links under various categories: 'Úvodní stránka IS-STAG', 'Smluvní systém', 'Instalační příručka' (with sub-links for Windows client, Webový klient, and Vizualizace), 'Uživatelská příručka' (with sub-links for STAG, přijímačky, absolvent, Hovinky v aplikaci, Přehledy, Závodní pořadířeny, Dítědové patřítel, Animace funkce systému, and Speciální znaky pro TeX), and 'Přístup do databáze přes www' (with sub-links for Vizualizace studijního plánu, Pápis dostupných funkce, Pochřizení údajů, Informace o přijím. řízení, Doplnění diplomek, Zápisov na zkoušky, Předzápis, and Zadávaní termínů). The right column contains the title 'Informační systém studijní agendy ISISTAG Západočeské univerzity v Plzni', a link to 'Úvodní prezentace v PPT', and a link to 'Zde naleznete sborník CIV "První krůčky" určený zejména pro první ročníky'. Below this is a paragraph describing the system as a tool for tracking student progress and providing exam results, mentioning its use at 7 universities in the Czech Republic and its participation in international competitions like Euris Elite Award and EUNIS. It also provides the website URL 'http://istag.zcu.cz' and an email address 'stagi@service.zcu.cz'. Further down, there is a section 'Informace pro katedry' with instructions on how to use the system for exam scheduling and a link to 'Vyhledání osobního čísla studenta'.

Obrázek 7.1: Úvodní obrazovka webového rozhraní

V současné době je možné pomocí klienta pro OS Windows realizovat předzápis a vyhledávání některých údajů, pomocí webového prohlížeče je pak možné uskutečnit předzápis, zápis na zkoušky, hodnotit výuku, vyplnit údaje o diplomové práci a vyhledávat základní informace v IS/STAG.

Vstupním bodem pro přístup do IS/STAG ze sítě Internet je adresa

`http://stag.zcu.cz`

Odtud je možné uskutečnit předzápis¹, zápis na zkoušku² nebo vyhledávat³ různé údaje. Také se zde nachází veškerá uživatelské dokumentace.

7.2.1 ZÁPIS NA ZKOUŠKU V IS/STAG

První povinnost použít přístup do IS/STAG potká studenta prvního ročníku při registraci na zveřejněné termíny zkoušek, které musí za příslušný semestr složit. K registraci je třeba počítač připojený do Internetu s některým z běžně používaných webových prohlížečů (Mozilla, Netscape, Internet Explorer). Vstupním bodem pro registraci na zkoušky je adresa

`http://stag.zcu.cz/zkousky`

Na úvodní stránce se prostřednictvím odkazu *Přihlášení do systému* lze přihlásit do IS/STAG. Jako uživatelské jméno se zadává osobní číslo studenta, které mu bylo přiděleno (např. A123456), jako heslo písmeno „x“ následované jeho rodným číslem bez lomítka (např. x123456789). Nezná-li student svoje osobní číslo, má na téže stránce možnost jej zjistit na základě svého jména.

! Při prvním přihlášení do IS/STAG si nezapomeňte změnit počáteční heslo.

K přihlášení do IS/STAG nemůže použít své uživatelské jméno a heslo z prostředí ORION. Výjimku tvoří portálové rozhraní IS/STAG (viz 7.4), kde používáte pouze své ORION heslo.

Po úspěšném přihlášení se nejdříve zobrazí seznam termínů, které byly vypsány pro předměty, které má student složit, potom seznam předmětů, ke kterým dosud nebyly vypsány žádné

¹`http://stag.zcu.cz/predzapis`

²`http://stag.zcu.cz/zkousky`

³`http://stag.zcu.cz/prohlizeni`

termíny a nakonec přehled úspěšně splněných zkoušek s odpovídajícími známkami. Vlastní registrace na zvolený termín je jednoduchá — stačí kliknout na odkaz *zapsat* u příslušného termínu, který se změní na odkaz *odepsat*. Zrušit registraci lze tedy stejným způsobem. Při registraci i jejím rušení platí dále tato pravidla:

- lze provést registraci na nejvýše jeden zatím neproběhlý termín téhož předmětu a typu zkoušky (zkouška, zápočtový test),
- není možné si zapsat zrušený termín,
- pokud je student zapsán na zrušený termín, může se z něj pouze odhlásit,
- podle studijního a zkušebního řádu se student může na zkoušku přihlásit nebo se z ní odhlásit jen do jejího začátku. Proto po vyznačeném začátku zkoušky již není možné se na ni přihlásit,
- student se neodhlašuje z již absolvované zkoušky.

7.2.2 PŘEDZÁPIS

Předzámění předmětů na další akademický rok je zahájen na začátku června a ukončen na začátku září. Jeho cílem je registrace studentů na předměty a zároveň průzkum předběžného zájmu studentů o tyto předměty. Jelikož kapacita předmětů bývá zpravidla omezena, nelze většinou všechny zájemce plně uspokojit. Pokud mají za daný akademický rok získat potřebný počet kreditů, musí si zapsat předmět jiný. Studenti, kteří mají daný předmět povinný či povinně volitelný, jsou samozřejmě upřednostňováni. Na druhé straně nemusí být některé předměty otevřeny pro příliš malý zájem a situace se pak řeší podobně jako při převisu poptávky. Podrobnějšímu popisu problematiky předzámění se věnuje samostatný bulletin CIV (viz 7.5), uživatelská dokumentace je k dispozici na adrese:

<http://stag.zcu.cz/uziv.doc/predzapis>

Definitivní registrace studenta na předmět je provedena při každoročním povinném zápisu (polovina září) zapsáním předmětů do indexu (výkazu o řádném studiu na vysoké škole) v souladu s předběžnou registrací.

7.2.3 VIZUALIZACE STUDIJNÍHO PLÁNU

Modul *Vizualizace studijních plánů* umožňuje studentům, uchazečům o studium a studijním referentkám přehledně zobrazit studijní plány oborů jako jednu WWW stránku, ve které lze interaktivně zobrazit závislosti předmětů a kterou lze vytisknout nebo si stáhnout a odnést například na disketě k off-line prohlížení. Modul obsahuje generátor tiskových sestav a je zde možné vytisknout vybrané informace ve formě srovnatelné s tištěnou brožurou „*Informace o studiu*“ — použitelné například při předzápisu. Více viz

<http://stag.zcu.cz/vsp>

7.2.4 TECHNICKÉ INFORMACE

Protože webový prohlížeč si pamatuje zadané uživatelské jméno i heslo, aby je uživatel nemusel neustále zadávat při přístupu na chráněné webové stránky, *je nutné prohlížeč po dokončení práce s IS/STAG zavřít*. Mohlo by se totiž stát, zvláště při práci ve veřejných počítačových učebnách, že by uživatelský účet v IS/STAG byl někým snadno zneužit. Vlastní komunikace prohlížeče a IS/STAG je vedena šifrovaným kanálem (HTTP nad SSL), čímž je zabráněno možnému odposlechu hesel či modifikaci přenášených dat. Pokud se do IS/STAG připojujete pomocí modemu přes síť některé z firem poskytujících připojení na Internet, může se stát, že pro vás nebude možné se k IS/STAG připojit. Je to tím, že zabezpečená komunikace je směrována na port s číslem 8443, který může být na straně poskytovatele zakázán. To můžete snadno ověřit tím, že si ve svém webovém prohlížeči otevřete adresu

<http://stag.zcu.cz/FAQ.php>

a zkusíte uvedené dva testy. Pokud neproběhnou oba testy správně, je to tím, že váš poskytovatel připojení má zakázán jeden z potřebných portů (8080 a 8443). Pokud máte s připojením do IS/STAG stále potíže i přes to, že oba testy proběhly správně, pokuste se je odstranit na základě instrukcí na této stránce. Dále vezměte na vědomí, že v pondělí mezi 00.00 a 05.00 probíhá automatické zálohování databází IS/STAG, a že tedy v tuto dobu obvykle IS/STAG není dostupný. Pokud potíže přesto přetrvávají, ohlaste je na adresu

```
uis@service.zcu.cz
```

spolu s podrobným popisem chyby: jak a kdy k ní došlo, odkud a pomocí jakého webového prohlížeče jste se do IS/STAG připojovali, použité přihlašovací jméno a případná chybová hlášení IS/STAG. Urychlíte tak nalezení a následnou opravu poruchy nebo chyby.

Chyby datového rázu v IS/STAG jako například kapacity předmětů, nekonzistence ve studijních programech, chybné anotace předmětů a podobně nehlasejte nám, ale vždy příslušné fakultě. E-mailové adresy jsou ve tvaru

```
fak@service.zcu.cz
```

kde *fak* je zkratka fakulty – například: `fav@service.zcu.cz`

7.3 HODNOCENÍ KVALITY VÝUKY

IS/STAG obsahuje též modul pro hodnocení kvality výuky na ZČU, pomocí něhož se studenti přímo podílejí na tomto procesu formou anket a dotazníků na konci každého semestru. Východním bodem je stránka na adrese

```
http://www.kvalita.zcu.cz
```

TESTOVACÍ PROVOZ

Můj portál | Ochlázej se

Vítejte | Univerzita | Můj Onion | **Moje studium** | Já | Workplace | Oblíbené položky

Prohlázení: IS/STAG - Údaje o studentovi Jiří SMOLLEN

IS/STAG - Počet kreditů - A01221

154

IS/STAG - Termíny zkoušek studenta A01221

Zapsané zkoušky

Nebly vybrány žádné záznamy

Nové zkoušky

Datum	Začátek	Předmět	Místnost	Zkoušející	E-mail	Telefon
24. květen 2005	15:00	Objektivně orientované programování	UP-108	Doc. Ing. Pavel Herout, Ph.D.	herout@kv.zcu.cz	2427
31. květen 2005	8:00	Objektivně orientované programování	UP-108	Doc. Ing. Pavel Herout, Ph.D.	herout@kv.zcu.cz	2427
1. červen 2005	14:00	Datažtové systémy 2	UU-407	Doc. Dr. Ing. Jana Klečková	kleckova@kv.zcu.cz	2421

IS/STAG - Znamky studenta A01221

2004/2005 | Zimní semestr

Zkratka	Název	Statut	Kredity	Pokus	Znamka	Datum	Zkoušející	E-mail	Telefon
KV/FJP	Fornální jazyky a překladače	A	6	1	2	2. únor 2005		jezek_kat@kv.zcu.cz	2475
KATA FPG	1 non starts	C	2	1	Salsit	6. leden 2005			

Obrázek 7.2: Portálová stránka Moje studium

7.4 PORTÁL ZČU A IS/STAG

Od začátku roku 2005 vzniká nová verze webového rozhraní IS/STAG, která je integrována do portálu ZČU. Je velice pravděpodobné, že v průběhu svého studia postupně přejdete na tuou novou verzi. Záležitosti týkající se studia neleznete pod záložkami *Moje studium* a *Předměty*. Adresa portálu je

<http://moje.zcu.cz>

7.5 SEZNÁMENÍ S IS/STAG – SBORNÍK CIV

Problematikou IS/STAG se detailně zabývá každoročně vydávaný sborník CIV „Seznámení s IS/STAG“. Můžete si jej stáhnout ve formátu PDF,⁴ nebo bývá k dispozici během předzápisu ve vyhrazených učebnách.

⁴<http://support.zcu.cz/manualy.html>

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA

Univerzitní knihovna ZČU má za úkol zajišťovat knihovnické a informační služby pro studenty i zaměstnance. K tomu má vybudovanou síť čtyř odborných knihoven specializovaných podle příslušných fakult a dalších studoven téměř ve všech budovách univerzity (adresy, kontakty a otevírací dobu najdete na straně 65 a dále). Uživatelům je v těchto knihovnách k dispozici celkem více než 330.000 knih, časopisy a další dokumenty. Vše o univerzitní knihovně najdete na

<http://www.knihovna.zcu.cz>

8.1 CO VÁM KNIHOVNA NABÍZÍ

- půjčování odborné literatury
- návštěvu studoven — zde si můžete přečíst denní tisk, časopisy vašeho oboru nebo využít přístup k počítačům; dále zde najdete většinu skript a další povinné literatury alespoň v jednom výtisku určenou ke studiu přímo ve studovně (V okamžiku, kdy jsou všechny ostatní exempláře vypůjčeny, slouží ten jeden ve studovně jako „záchranný bod“.)
- reprografické a tiskové služby (obojí za úplaty) — ve studovnách a půjčovnách můžete využívat laserové tiskárny a samoobslužné kopírky; k tomu abyste mohli kopírovat, musíte nejdříve u pracovníků knihovny složit peníze na vaše „kopírovací“ konto - při kopírování se vám bude z tohoto konta „prokopírovaná“ částka odečítat
- elektronické informační zdroje — řada zahraničních časopisů je k dispozici v plném textu elektronicky na Internetu – můžete je potřebovat při plnění různých studijních úkolů a jsou přístupné z počítačů celé univerzitní

sítě – bližší informace na WWW stránkách knihovny – odkaz *Elektronické informační zdroje*

- meziknihovní výpůjční službu (MVS) — knihu, kterou nemá ve svém fondu žádná z knihoven v Plzni, vám můžeme objednat z jiné knihovny v rámci České republiky nebo i ze zahraničí
- pomoc při hledání literatury k určitému tématu

8.2 JAK VYUŽÍVAT SLUŽEB KNIHOVNY

Potřebujete pouze průkaz studenta ZČU (karta JIS). Ten v knihovně slouží jako čtenářský průkaz, čtenáři jsou povinni se jím evidovat při vstupu do knihoven a studoven a dále se používá pro samoobslužné kopírování.

8.3 JAKÉ KNIHY NAJDETE V KNIHOVNÍM FONDU

V *Elektronickém katalogu* na WWW stránkách knihovny můžete vyhledávat podle autora, názvu nebo jiných kritérií. Podrobnější informace a nápověda je přímo na WWW stránkách.

8.4 REZERVACE A PRODLUŽOVÁNÍ VÝPŮJČEK PO INTERNETU

Nejprve se přihlaste do elektronického katalogu. Pro přihlášení je třeba vyplnit ID a PIN — poprvé jsou obě hodnoty nastaveny na vaše rodné číslo bez lomítka. Z bezpečnostních důvodů doporučujeme při prvním přihlášení svůj PIN změnit v záložce *Čtenář*. Ve stejné záložce si také zkontrolujte svoji adresu — změnu adresy bydliště provedou na požádání pracovníci knihovny, e-mailovou adresu aktualizujte sami. Pak si již můžete prodlužovat výpůjčky, rezervovat tituly, které má půjčené jiný čtenář, nebo sledovat přehled svých výpůjček. Ale toto vše je možné pouze v případě, že nemáte v knihovně žádné dluhy — je dobré si hlídat včasné vrácení půjčených knih — vyhnete se tak placení poměrně vysokých pokut.

8.5 KONTAKTY A OTEVÍRACÍ DOBA

Pedagogická knihovna

odborná literatura se zaměřením na pedagogiku, psychologii a studijní obory FPE

Půjčovna a studovna:

Klatovská 51, Plzeň, tel.: 377 637 733

e-mail: pujcped@uk.zcu.cz

Provozní doba: Po-Čt: 8.00–19.00
Pá: 8.00–15.00

Studovna periodik:

Klatovská 51, Plzeň, tel.: 377 637 736

e-mail: studkla@uk.zcu.cz

Provozní doba: Po-Čt: 8.00–18.00
Pá: 8.00–15.00

Studovna:

Veleslavínova 42, Plzeň, tel.: 377 637 837

e-mail: studvel@uk.zcu.cz

Provozní doba: Po-Čt: 8.00–18.00
Pá: 8.00–15.00

Studovna:

Jungmanova 1, Plzeň, tel.: 377 637 897

e-mail: studjun@uk.zcu.cz

Provozní doba: Po-Čt: 8.00–18.00
Pá: 8.00–15.00

Speciální jazyková studovna:

Jungmanova 1, Plzeň, tel.: 377 637 897

e-mail: studjun@uk.zcu.cz

Provozní doba: Po-Čt: 8.00–18.00
Pá: 8.00–15.00

Právnícká knihovna

odborná literatura týkající se práva a studijních oborů FPR

Půjčovna a studovna:

Americká 42, Plzeň, tel.: 377 637 744

e-mail: pujcpPra@uk.zcu.cz, studpra@uk.zcu.cz

Provozní doba: Po-Čt: 8.00–20.00
Pá: 8.00–16.00

Technicko-ekonomická knihovna v Plzni

odborná literatura zaměřená na studijní obory FAV, FEL, FST, FEK a FHS

Půjčovna a studovna:

Univerzitní 18, Plzeň, tel.: 377 637 755
e-mail: pujctek@uk.zcu.cz, studtek@uk.zcu.cz

Provozní doba: Po-Čt: 8.00–20.00
Pá: 8.00–15.00

Studovna:

Sedláčková 15, Plzeň, tel.: 377 637 896
e-mail: studteks@uk.zcu.cz

Provozní doba: Po-Čt: 8.00–18.00
Pá: 8.00–15.00

Studovna:

Husova 11, Plzeň, tel.: 377 637 889
e-mail: studtekh@uk.zcu.cz

Provozní doba: Po-Čt: 8.00–18.00
Pá: 8.00–15.00

Ekonomická knihovna v Chebu

odborná literatura se zaměřením na ekonomiku a management

Půjčovna a studovna:

Hradební 22, Cheb, tel.: 377 637 766
e-mail: pujceko@uk.zcu.cz, studeko@uk.zcu.cz

Provozní doba: Po-Čt: 9.00–18.00
Pá: 9.00–12.00

8.6 KDE HLEDAT POMOC

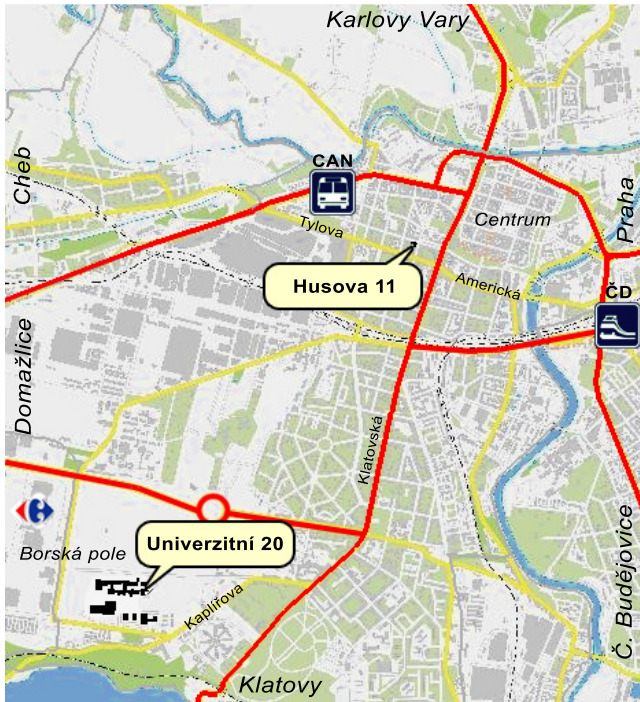
V případě, že si s něčím v knihovně nevíte rady, obraťte se na pracovníky studoven a půjčoven, případně můžete využít e-mailové adresy uvedené v kapitole 8.5.

8.7 NEJČASTĚJŠÍ DOTAZY

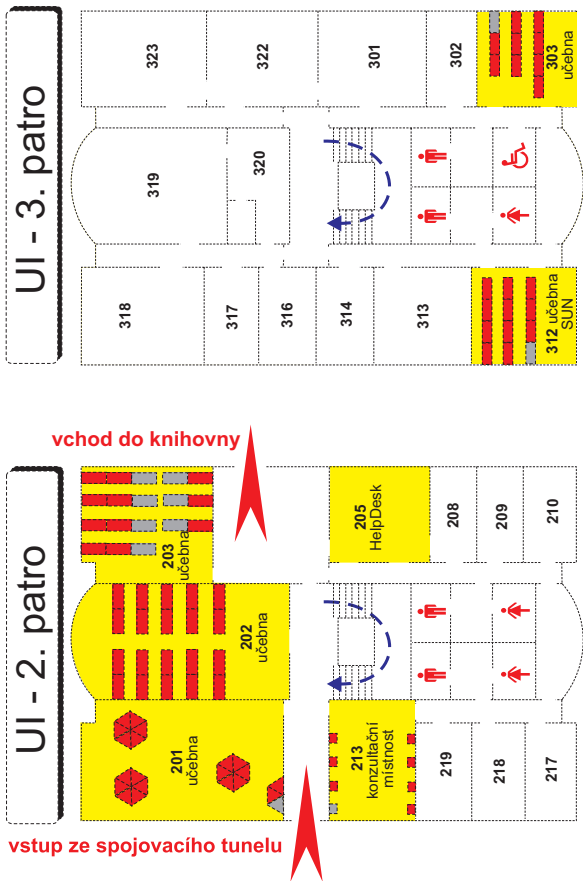
- 1. Mohu si půjčovat knihy v jakékoliv knihovně?**
Ano, půjčovat si můžete ve všech knihovnách, které jsou součástí Univerzitní knihovny, ale je třeba dodržovat pravidlo, že knihu vracíte vždy v té knihovně, ve které jste si ji vypůjčili.
- 2. Nemohu si na webu sám prodloužit výpůjční lhůtu půjčených knih...**
Nejčastější příčiny mohou být dvě:
a) Máte vůči knihovně dluhy (za pozdní vrácení knih apod.), pak musíte přijít do knihovny osobně a pokuty zaplatit.
b) Již je překročen počet prodloužení (výpůjční lhůtu lze prodloužit maximálně dvakrát), pak je třeba přinést knihu do knihovny k vrácení. V případě, že na ni nemá jiný čtenář rezervaci, můžete si ji znovu vypůjčit.
- 3. Nutně si potřebuji půjčit domů knihu, která je určena jen ke studiu ve studovně...**
Některé si můžete půjčit tzv. "přes noc" (resp. přes víkend). To znamená, že vám je ve studovně půjčí nejdříve hodinu před ukončením otevírací doby a vrátit je musíte hned druhý den (resp. v pondělí) nejpozději do 9,00 hodin.
- 4. Jak mohu tisknout z počítačů v knihovně?**
V každé knihovně je na nástěnce informace s názvem tiskárny, na kterou posíláte tisk. Tisky si vyzvednete a zaplatíte u pracovníků knihovny. Z počítačů knihovny lze také tisknout zdarma na jehličkové tiskárně — tisky se pak vyzvedávají u operátorů HelpDesku CIV (viz kapitola 6.3.3).
- 5. Mohu použít peníze, které jsem složil na „stravovací konto“ v menze, i pro samoobslužné kopírování?**
Ne, je třeba složit peníze na konto v knihovně. Z tohoto konta pak můžete kopírovat na kopírkách v libovolné studovně nebo půjčovně knihovny.
- 6. Šel jsem do knihovny s taškou a nechtěli mě tam pustit...**

Ano, svrchní oděvy a zavazadla je skutečně třeba odkládat do šatních skříněk. Cenné věci (peníze, vypnuté(!) mobily) si ale s sebou do knihovny vezměte.

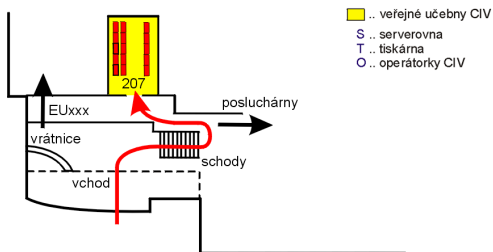
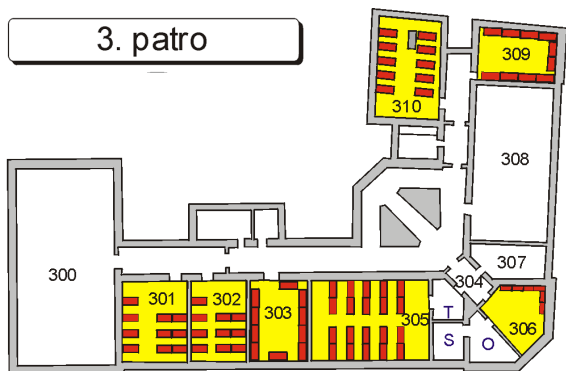
PLÁNKY

Obrázek 9.1: Budovy CIV v Plzni

Obrázek 9.3: Budova UI, Univerzita 20

Obrázek 9.4: Budova HJ, Husova 11 (nahore) a budova EP, Univerzitní 26